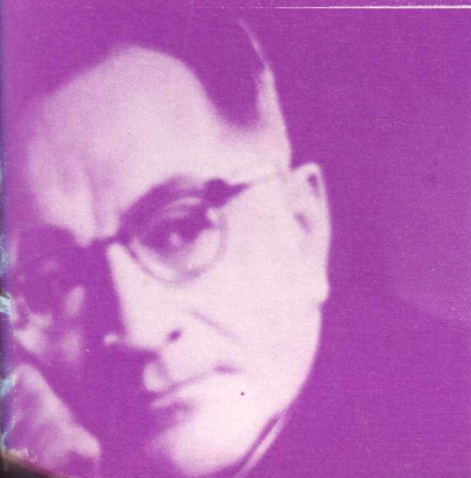

METU

 **laiškai
lietuviams**

NOVEMBER 1993 LAPKRITIS

REDAKTORIUS — JUBILIATAS	325	Redakcijos kolektyvo nariai
PAKALBINIMAS ŽMOGAUS	327	Marija A. Jurkutė
KUNIGYSTĖS PENKIASDEŠIMTMEČIUI	333	Teofilija Žemaitytė
KUN. J. VAIŠNYS, SJ, KULTŪRINIO		
IR VISUOMENINIO GYVENIMO KELYJE	334	Vytautas Kasniūnas
“NEUŽMIRŠK PATIES GERIAUSIO DRAUGO”	340	Vida Brazaitytė
	342	Asta Kazlauskaitė
	343	Rima Polikaitytė
KUNIGAS, KURIS RAŠO LAIŠKUS	344	Danutė Bindokienė
KUN. J. VAIŠNIO KUNIGYSTĖ	346	V. Bagdanavičius, MIC
KUN. J. VAIŠNYS, SJ,		
IR LIETUVIŲ KALBOS KULTŪRA	348	Antanas Klimas
KUN. J. VAIŠNYS — SKAUTAS	349	Vytenis Statkus
KELI PRISIMINIMAI	351	Sesė Nijolė
ŠEŠI PAGARBŪS ĮSPŪDŽIAI	353	Antanas Saulaitis, SJ
TĖVYNĖJE	355	Marija A. Jurkutė
TRUMPAI	359	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš kun. J. Vaišnio gyvenimo.
 Viršelio piešinys — dail. Rasos Sutkutės.
 Lietuviškas raidynas — Jono Bogutos.
 Apdaila — Teresės Bogutienės.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to **Laiškai Lietuviams**, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

Laiškai lietuviams

1993 / LAPKRITIS — NOVEMBER / VOL. XLIV, NO. 11

REDAKTORIUS — JUBILIATAS

Šiais metais "Laiškų lietuviams" vyriausiasis redaktorius kun. Juozas Vaišnys, SJ, švenčia savo kunigystės auksinį jubiliejų, o lapkričio 1 dieną — amžiaus aštuoniasdešimtmetį. Redakcijos kolektyvo nariai nutarė šių sukakčių proga paruošti ir suredaguoti lapkričio mėnesio numerį. Redaktorius iš pradžių nenorėjo su tuo sutikti, bet pagaliau turėjo nusileisti. Tad medžiagą šiam numeriui paruošė: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas ir Nijolė Užubalienė su savo tal-kininkais.

Vyr. redaktoriaus yra paruošti ir suredaguoti tik keli įprastiniai skyriai numerio gale. Nuoširdi padėka mūsų talkininkams: kun. Vyt. Bagdanavičiui, MIC, kun. Antanui Saulaičiui, SJ, prof. dr. Antanui Klimui, Vyteniui Statkui, Teofilijai Žemaitytei (iš Marijampolės) ir trims kun. J. Vaišnio buvusioms entuziastingoms studentėms: Vidai Brazaitytei, Astai Kazlauskaitei, Rimai Polikaitytei.

Linkime kun. J. Vaišniui dar ilgai sėdėti redaktoriaus kėdėje ir džiuginti šiuo įdomiu žurnalu mūsų tautiečius tiek Lietuvoje, į kur jau eina keli šimtai egzempliorių, tiek ir už jos ribų visuose žemynuose.

Žinoma, šis linkėjimas išsipildys tik tada, jeigu skaitytojai ir bendradarbiai ne mažės, bet nuolat didės tiek čia, tiek Lietuvoje.

Redakcijos kolektyvo nariai

Čia, Marijampolės bažnyčioje, kun. Juozas Vaišnys priėmė pirmuosius sakramentus.

PAKALBINIMAS ŽMOGAUS, SUPRATUSIO, KAD GYVENIMAS — TAI PRIVILEGIJA JĖGOMS IŠBANDYTI

Kalbėjosi Marija A. Jurkutė

Yra žinoma 1811 m. lotyniška prakalba, kuria Marijampolės mokiniai dėkojo atsilankiusiems į egzaminą svečiams. Ta prakalba skambėjo taip:

“Patiekiame jums, garbingiems vyrams, mūsų metinės pažangos pratimus ir darbus, kuriuos tik galėjome ir išmokome, ir sekdami bites, kurios skraido ir tinkamus daryti medui žiedus čiulpia, paskui ką tik parsineša, tvarko ir į korius dėsto ir, kaip sako Virgilijus, skystą medų krauja ir saldžiu nektaru pripildo akytes, taip ir mes, jaunuoliai, tų pačių bičių pavyzdžiu, visus mūsų metinio surinktus pėdelius, jums subrendusiems vyrams, atnešame parodyti”.

Jau visas amžius nuo tos prakalbos sakymo praėjo, tačiau malonu suvokti, kad jau anuomet Marijampolės jaunimas turėjo pareigos jausmą, gyveno ir mokėsi, turėdamas ir siekius, ir tikslus. Ir vis tiek negali suprasti ir paaiškinti, kodėl gerosios laumės burdamos ir dalindamos vienokią ar kitokią ateitį bei skirdamos ypatingą vietą miestams, vienu jų pasirinko mažą provincijos miestelį Marijampolę.

Marijampolės miestas—legenda stebina ir priverčia mąstyti kiekvieną, kuris, studijuodamas istoriją ar rašydamas apie Lietuvos praeitį, sužino apie “Varpą” ir “Aušrą”, apie tautos patriarchą J. Basanavičių, lietuvių kalbos tėvą J. Jablonskį, liaudies išsivadavimo didvyrį V. Kudirką, rašytoją V. Mykolaitį-Putiną. Taip, Marijampolė — ypatingo likimo miestas, ilgą laiką turėjęs vienintelį Suvalkijoje Marijonų vienuolyną bei tikrai ypatingą gimnaziją, kuri išugdė tiek garbingų žmonių, kad be jų pasiaukojimo ir veiklos neįsivaizduojama dabartinė Lietuva bei jos kultūra.

Ir štai dabar pasitaikė reta proga prakalbinti ir iš arčiau pažinti vieną Marijampolės Rygiškių Jono berniukų gimnazijos auklėtinių, dabar kunigą ir kultūros veikėją Juozą Vaišnį, šiais metais švenčiantį aukštinį kunigystės jubiliejų.

— *Pradėkime paprastai. Kiekvieno mūsų jaunystė turi savo spalvą, žemę, kalbėjimą. Prisiminimai apie tą vienintelę jaunystės žemę lydi mus visą gyvenimą, ramina ir įkvepia juodžiausią nevilties dieną. Nes ten buvo ištarti svarbiausieji žodžiai ir išgirstos didžiosios tiesos. Ką apie savo gimnaziją prisimenate Jūs?*

— Manau, kad gimnazija yra pati svarbiausia mokykla, išauklėjanti ir suformuojanti žmogų. Universitetas tik daugiau ar

mažiau “pašlifuoja” tai, kas jau sukurta. Jei man reikėtų atsakyti, ar daugiau naudos gavau gimnazijoje, ar universitete, turbūt turėčiau atsakyti, kad gimnazijoje.

Mes, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos mokiniai, didžiuodavomės, kad galime mokytis toje gimnazijoje, kuri didžiavosi ir tebesididžiuoja, kad tose klasėse kadaise sėdėjo Basanavičius, Kriaučiūnas, Kudirka, Jablonskis, pal. Jurgis Matulaitis ir daugelis kitų lietuviškos padangės žvaigždžių. Aišku, buvo ir tokių mokytojų, kurie jai daug gar-

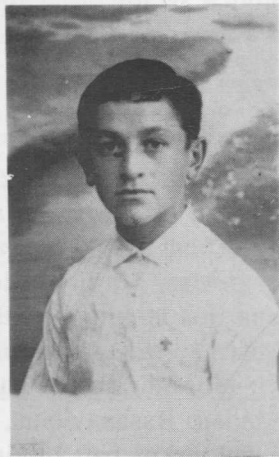
bės nesuteikė, bet jie gal nebuvo labai pastebimi per tą šviesą, kuri sklido iš tų minėtų žvaigždžių.

Mes džiaugėmės, nes su lietuvių kalba neturėjome tų sunkenybių, kurios kankino kitų tarmių moksleivius. Turėjome gerus, bet reiklius ir griežtus lietuvių kalbos mokytojus: Juzę Augustaitytę-Vaičiūnienę ir Juozą Rainį, kurie savo meilę lietuvių kalbai mokėjo perduoti ir mums. Bet labiausiai esu dėkingas savo tėvams, iš kurių išmokęs kalbėti lietuviškai, neturėjau jokio vargo su lietuvių kalba ir gimnazijoje.

Labai gražiai ir teisingai pasakyta, kad ten, mano gimtinėje, buvo ištarti svarbiausieji žodžiai ir išgirstos didžiosios tiesos.

— *Gimnaziją baigėte 1934 metais ir nutarėte tapti kunigu, Jėzuitų ordino nariu. Vysk. Sigitas Tamkevičius yra pasakęs: "Kunigas turi būti pirmose linijose. Kunigas — neeilinis Bažnyčios kareivis!" Ar tokių minčių skatinamas prieš pusę amžiaus pasukote keliu, vedančiu į tarnybą Dievui ir žmonėms?*

— Taip, norėjau būti ne eiliniu kareiviu, bet karininku, vadovu žmonėms į gėrį, ypač į amžinąjį Gėrį.

Man atrodo, kad mintis apie kunigystę jau lydėjo mane turbūt net nuo pradžios mokyklos dienų. Atsimenu, kad kartais, parėjęs iš bažnyčios, užsilipdavau and kėdės ir sakydavau pamokslą. Rimčiau apie kunigystę galvoti pradėjau gimnazijoje. Problema, kuriuo keliu pasukti, sprendžiau per visą gimnazijos laiką. Apie tai daug skaičiau, meldžiausi, galvojau. Žinoma, čia daug padėjo krikščioniška dvasia šeimoje, gimnazijos kapelionai... Nors apie savo ryžtą tapti kunigu niekam nepasakojau: nei tėvams, nei kapelionams. Man buvo labai aišku, kad šią problemą turiu išspręsti aš pats.

— *O kokia buvo ta problema, kokie buvo neaiškumai?*

Manau, kad sprendžiant pašaukimo problemą, prieš kiekvieną atsiveria du keliai: vedybinis gyvenimas, ar kunigystė. Reikia pasirinkti vieną. Pasirinkimas nelengvas, nes jie abudu yra kilnūs. Dievas, sutvėręs pirmuosius tėvus, liepė jiems veistis, daugintis ir pripildyti žemę. Tai svarbus įsakymas. Bet kiekvienas lengvai gali suprasti, kad pripildyti žemę neužtenka. Žmogus turi būti auklėjamas, vedamas kilnumo, šventumo keliu. Čia kaip tik yra kunigo misija. Ji, be abejo, svarbi ir kilni. Tai buvo man svarbiausias motyvas būti kunigu. Tačiau dažnai ateidavo ir kita mintis: o gal geriau sukurti šeimą ir savo šeimoje auklėti vaikus? Tad šios mintys manęs nepaliko per visą gimnazijos laiką, nuolat apie tai galvojau, svarsčiau plusus ir minusus abiejų kelių.

Pagalvojęs apie tą ilgą galutinio apsisprendimo kelią, matau, kad kartais buvo pastebima ir Dievo ranka ar Jo sugestija net kokiais mažais stebuklėliais...

Aišku, rimtai ir šaltai galvojant, linkdavau į kunigystės pusę, bet draugaudamas su kokiomis simpatiškomis mergaitėmis, palinkdavau ir į antrąjį kelią. Čia ir buvo pagrindinė mano kova (paties su savimi), iki pagaliau galutinai apsisprendžiau.

Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos trijų lygiagrečių klasių abiturientai, išlikę kartu nuo I iki VIII klasės. I eilės vidury Vytautas Abraitis, II eilės vidury Birutė Drungienė, III eilėje trečias iš kairės Juozas Vaišnys.

Pasauliečiu kunigu (arba dieceziniu) nenorėjau būti. Buvau nutaręs: jeigu būti kunigu, tai tik kunigu-vienuoliu. Čia vėl atsivėrė du keliai: jėzuitas, ar marijonas? Žinojau, kad tėvai linktų į marijonų pusę, nes tada likčiau Marijampolėje, kur atlikčiau naujokyną, o jei būsiu jėzuitas, turėsiu išvykti į Kauną (tiksliau sakant, į Pagryžuvį, kur buvo jėzuitų naujokynas). Čia vėl beveik stebuklingu būdu pajutau Dievo ranką, patarimą, sugestiją.

Taip 1934 m. rugpjūčio mėn. 20 d. atsiradau Pagryžuvyje. Aišku, visur pasitaiko ir linksmesnių, ir liūdnesnių valandėlių, bet niekad nesigailėjau savo įvykdyto pasiryžimo, savo žingsnio.

— Ar buvote kada nors įsimylėjęs?

Taip įsimylėjęs, kad prarasčiau protą ir nemiegočiau naktimis, niekad nebuvau, bet kai galvodavau apie galimas vedybas, tai buvau numatęs porą mergaičių, iš kurių vieną gal būčiau pasirinkęs.

— Šv. Paulius savo Pirmajame laiške korintiečiams rašo: „Nesusituokęs rūpinasi Viešpaties reikalais ir trokšta patikti Viešpačiui, o susituokęs rūpinasi šio pasaulio reikalais, stengiasi patikti žmonai ir yra pasidalinęs“. Kaip šį teiginį paaiškintumėte dabar?

— Celibatas, manau, čia suprantamas ne kaip kunigystės sakramento esmės dalis, bet kaip tam tikro nuoseklumo reikalavimas. Celibatas yra priemonė visiškai atsidėti šv. Evangelijos skelbimui ir kartu paskatinimas bei ypatingas dvasinio vaisingumo šaltinis pasaulyje.

Nepadalinta širdimi lengviau atsiduodama Jam (Kristui) ir per Jį Dievo bei žmonių tarnystei.

— *Prieš 50 metų Romoje buvote išventintas kunigu. Ar prisimenate pirmąjį pamokslą — apie ką anuomet kalbėjo 30-metis J. Vaišnys? Ar buvo jame žodžiai "Vince malum in bono" (nugalėk blogį gerumu)?*

Pirmąsias Mišias laikiau (ar aukojau) Romoje. Dalyvavo visi Romoje esantys lietuviai, visa Lozoraičių šeima, pamokslą sakė vysk. Pranas Būčys, MIC. Per visą savaitę vis kitoje žymioje Romos bažnyčioje aukojau Mišias (o Romoje tokių vietų tikrai netrūksta).

Kur ir kada sakiau pirmąjį pamokslą, joku būdu negaliu prisiminti, tik, žinoma, tai buvo Romoje ir sakomas jis buvo itališkai. Bet jau buvau ir pirmiau, būdamas klieriku, sakęs pamokslą.

Savo pamoksluose visuomet stengiuosi kalbėti apie tai, kas sustiprintų klausytojų tikėjimą, nes tikėjimas yra viso dvasinio gyvenimo pagrindas. Ant to pagrindo stengiuosi statyti namą, kuris būtų paskirtas didžiausiai dvasinei dorybei — artimo meilei. Artimo meilė tai yra viso Kristaus mokslo apvainikavimas, viršūnė. Labiausiai pasirodo ta nesuinteresuota artimo meilė atlaidumu tokiems žmonėms, kurie yra tave įžeidę. Tai čia geriausiai ir pamatome, kaip reikia nugalėti blogį gerumu.

— *Ar įmanoma žmogų lydėti tikėjimo kelyje, jeigu jis nebuvo auklėtas tikėjimu?*

— Taip, įmanoma, bet pirmiausia reikia jį lydėti tuo keliu, kuriuo einant galima atrasti tikėjimą, "atsiversti". Dažnai tai nėra lengvas kelias. Čia gal ir yra viena svarbiausių kunigo pareigų — vesti žmogų tuo keliu.

Kartais tas "atsivertimas" įvyksta staiga (pvz., Sauliaus, Bažnyčios persekiootojo, atsivertimas — tapimas Paulium, didžiausiu apaštalu, Bažnyčios šulu. Bet tai įvyksta ne taip dažnai. Paprastai tas kelias būna gana ilgas, reikalaujantis daug patyrimo iš to vadovo ir iš paties asmens, pasiryžusio atrasti tikėjimą.

Tokių atsivertimų dabar Lietuvoje yra gana daug. Tie žmonės gal ir pirmiau tikėjo, tik bijojo savo tikėjimą viešai parodyti, bet dabar, išnykus tai baimei, staiga atgijo ir tikėjimas. Tačiau daug yra tokių, kuriems tie persekiojimai ir ateistinė propaganda išrovė tikėjimą, palikdami jų sąmonėse tuštumą. Tokiems atgauti tikėjimą jau sunkiau. Čia ir yra tas ilgesnis kelias. Jiems patariama pradėti praktikuoti tikėjimą. Tokiu būdu pamažu jis atgis ir sustiprės.

— *Pasak šv. Augustino, "amžinasis gyvenimas yra aukščiausias gėris, o amžinoji mirtis — didžiausias blogis. Kad įgytume pirmąjį ir išvengtume antrojo, reikia gyventi teisingai". Ką Jums reiškia sąvoka — teisingai gyventi?*

— Kai Kristų paklausė vienas jaunuolis, ką jis turi daryti, kad įgytų tą aukščiausiąjį gėrį — amžinąjį gyvenimą, jis atsakė: "Laikykitės įsakymų". Reikia laikytis 10 Dievo įsakymų ir Kristaus paskelbto mokslo. Kito kelio nėra. Tai ir yra "teisingas gyvenimas".

— *Kažkas yra pasakęs, jog ir vienos sielos išgelbėjimas tolygus viso pasaulio išgelbėjimui. Turint galvoje ilgus metus, paaukottus sielovados darbui, įdomu būtų išgirsti Jūsų nuomonę šiuo klausimu?*

— Išgelbėti vieną sielą, be abejo, yra labai didelis ir kilnus dalykas. Bet vieną sielą išgelbėję, turime žinoti, kad pasaulyje dar yra daug sielų, kurias reikia gelbėti. Kunigo svarbiausias tikslas, žinoma, yra gelbėti sielas.

— Na, o dabar pereikime prie kitos temos. *“Kurgi, sakau, pasaulyje yra tauta tokia prasta ir niekinga, kad neturėtų šių trijų savų ir tarsi įgimtų dalykų: tėvų žemės, papročių ir kalbos? Visais amžiais žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba ir visados rūpinosi ją išlaikyti, tobulinti ir gražinti”.* Tai — Mikalojaus Daukšos žodžiai. Taigi kalbėsime apie kalbą. Daug kas juokdamiesi sako, jog Jūs esate užsienio lietuvių Aldonas Pupkis, nes nei vienas lietuvis čia tiek nesirūpina lietuvių kalbos kultūra, kiek ja rūpinatės Jūs (Lietuvoje tą sėkmingai daro A. Pupkis). Kada ir kokiomis aplinkybėmis pajutote pašaukimą tapti lietuvių kalbos gydytoju?

— Gal čia nebūtų tikslo kalbėti apie kažkokį “pašaukimą”. Reikalas privertė. Pirmiau Lietuvoje žmonių kalbą “gydė” “Gimtoji kalba”. Po Lietuvos okupacijos ji buvo pradėta leisti čia, Amerikoje. Keletą metų ji čia ėjo, redaguojant įvairiems kalbininkams, bet 1968 m. tuometinis redaktorius L. Dambriūnas, nusivylęs, kad skaitytojai nekreipia daug dėmesio į šiame žurnale duodamus patarimus, jo leidimą nutraukė, pridėdamas pastabą, kad gal kas nors Čikagoje galės tęsti šį kalbos švarinimo darbą. Niekas nesiryžo. Tada 1970 metais pasiryžau aš ir įvedžiau į “Laiškus lietuviams” kalbos skyrelį, kuris yra iki šiol.

Paskui, žinoma, tą “gydytojo” darbą tęsiau, dėstydamas lietuvių kalbos kultūrą Ped. Lituanistikos institute, vasaros seminaruose, Mokytojų savaitėse. Kalbėjau karštais per radiją, o dabar vedu Kalbos kultūros skyrelį “Drauge” kiekvieną penktadienį.

Laimina Santuoką.

Šį darbą tęsti skatina ir Lietuvos kalbininkai.

— Kukliai nutylėjote apie žurnalo “Laiškai lietuviams” redagavimą. O juk šio žurnalo vienas ryškiausių bruožų yra nepaprastai graži, taisyklinga lietuvių kalba. Tiek dirbant, ar lieka laisvalaikio?

— Laisvo laiko daug nelieka, ypač dabar, kai amžius ir buvusios operacijos susilpnino sveikatą, kai nėra tiek energijos kaip pirmiau. Bet būtinai to “laisvo laiko” reikia rasti. Juk vienas Amerikos prezidentas yra pasakęs, jog jis taip apsikrovęs įvairiais darbais, kad per 12 mėnesių jokia būdu jų negalėtų atlikti, bet per 11 mėnesių gali... Tad atostogos ir poilsis padeda. Aš save kaltinu, kad jau kuris laikas beveik neturiu reguliarių atostogų. Pirmiau bent

porą kartų per savaitę išeidavau pažaisti teniso, bet dabar tos operacijos sutrukdė. Gal reikės vis tiek ką nors daryti... Kartais ir vieno darbo pakeitimas kitu jau yra tam tikros "atostogos", tam tikra atgaiva... Atgaiva yra ir persimetimas bent keliais sa-kiniais su įdomiais žmonėmis.

— *Edgaras Po, paklaustas patarimo, kaip būti laimingam, maždaug taip yra pasakęs: reikia siekti, kad tave mylėtų žmonės, reikia kasdien savo darbe padaryti ką nors nauja, reikia mylėti ir saugoti gamtą ir visa tai daryti, negalvojant, kas už tai tau padėkos. Ar norėtumėte papildyti laimės savoką?*

— Ne vienas žmogus yra prisipažinęs: "Laimingu tapau tada, kai kitą padariau laimingą". Jau daug kartų per pamokslus esu pasakojęs tokį gražų pavyzdėlį:

Viena mergaitė ėjo taku ir pamatė tarp erškėčių įstrigusią peteliškę.

Ta vargšė peteliškė plasnojo sparneliais, stengėsi išsilaisvinti, bet jokių būdu negalėjo. Mergaitei pagailo jos. Ji priejo ir atsargiai išlaisvino peteliškę iš erškėčių. Peteliškė, pasijutusi laisva, nuskrido, bet tuoj vėl grįžo, pasivertusi gerąja laume. Ji pasakė mergaitei: "Tu buvai tokia gera,

išlaisvinai mane iš tų erškėčių. Aš noriu tau atsilyginti. Prašyk, ko tu labiausiai nori, ir tavo noras išsipildys. Mergaitė pagalvo-
jusi pasakė: "Aš noriu būti laiminga". Ge-
roji laumė jai kažką pakuždėjo į ausį ir
pranyko. Nuo to laiko mergaitė jautėsi labai
laiminga. Tai pastebėjo ir kiti. Visi ją klausė,
kokia yra tos laimės priežastis. Mergaitė
atsakydavo: "Aš paklausiau gerosios laumės
patarimo". Tada žmonės ją klausė, koks bu-
vo tas patarimas. Mergaitė pagaliau prisi-
pažino: "Geroji laumė man sakė: "Kiek-
vieną dieną atsimink, kad tu kitiems esi
reikalinga". Štai kur laimės paslaptis: jeigu
žinosi, kad esi kitiems reikalingas, steng-
siesi jiems padėti...

— *Ačiū už atskleistą laimės paslaptį. Neabejoju, kad geroji laumė daug ką yra pašnibždėjusi ir į Jūsų ausį. Todėl, kad Jūs geras ir visiems labai reikalingas!*

Na, o dabar — sveikiname! Sveikiname
Jus, meldami Aukščiausiąjį Jums geros
sveikatos, linkėdami neblėstančios energijos,
naujų darbų visada, — kaip rašė šv. Paulius
korintiečiams, — pasižymėdamas "tyrumu,
išmintimi, pakantumu, gerumu, Šventąja
Dvasia ir neveidmaininga meile, tiesos
žodžiu ir Dievo jėga" (2 Kor 6,6-7).

Su italų skautais
prie namelio,
kuriame gimė
šv. Jonas Bosco.

Kun. Juozo Vaišnio
❖ KUNIGYSTĖS ❖
penkiasdešimtmečiui

*50 kartų grįžo vyturėliai,
50 kartų noko ir kviečiai.
50 metų Ostiją vis kėlei —
Visagalio Sūnų iš dangaus kvietei.*

*50 kartų vasaros žydėjo.
Džiūgavo jaunystė Vynmedžio darže.
Dieviška palaima vis lydėjo sėją —
Ką barstei į širdis — viltimi sužels!*

*Tėviškės arimai ilgesiu alsavo.
Nemunėlis plaukė motinų rauda.
Šitie skausmo šuorai ir į širdį Tavo
Įsirėžę tapo nuoširdžia malda.*

*Ir prašvito rytas — pamatei Tėvynę —
Ne tokios ilgėjos mylinti širdis...
Daug nedoros rankos čia žiedų išskynė,
Ir giesmė netyla iki šiol graudi...*

*Metai jubiliejaus! Kam graudingos giesmės?!
Lai jausmai nuoširdūs užjūrin keliaus —
Per erdvių tolybę ranką Tau ištiesme
Meilės, ir vienybės, ir maldos galia...*

*Kas gi man belieka?! — Atsidusti tenka:
Vien SVEIKA MARIJA — Rožių dovana:
Lai kantrybės versmės niekad neišsenka!
Lai širdis palieka amžinai jauna!*

Teofilija Žemaitytė, Marijampolė

Kun. Juozas Vaišnys, SJ kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo kelyje

VYTAUTAS
KASNIŪNAS

Lietuvoje jėzuitai atsikūrė 1919 metais, kai nepriklausomas kraštas žengė pirmuosius laisvės žingsnius. 1924 m. įsteigta jėzuitų gimnazija Kaune, pradėtos vesti misijos bei rekolekcijos plačiai išgarsėjo visoje Lietuvoje.

Dabar aš galiu pasakyti, kad mano gyvenime du kunigai jėzuitai sudrebino po kojomis žemę. Vaikystės metais kun. Jonas Bružikas su savo vestomis rekolekcijomis, o vėlesniais metais kun. Juozas Vaišnys. Vienas vedė į tikėjimo dausas, kur užsimezgė gėlių pumpurai, kitas padėjo pastatyti dvasinę pilaite, kur pražydo gėlės. Abu suvalkiečiai su geriausiomis savybėmis. (Esu išvaikščiojęs Lietuvą skersai ir išilgai, lankęs kaimus ir miestus, pažįstu įvairių gyvenviečių žmonių savybes, būdus, tad galiu apie tai pasisakyti.)

Vadovaudamas kun. J. Bružiko 50 metų kunigystės minėjimo akademinei daliai, ji apibūdinau pagal Luko evangeliją (19,13-27). Dabar, rašydamas kun. J. Vaišnio tokios pat sukakties progą, pacituosiu Mato evangeliją (25,14-30), kurios mintis yra ta pati, tik pasakyta kitais žodžiais: "Tas tarnas, kuris gavo iš į svetimus kraštus iškeldijaujančio šeimnininko 5 talentus, jam grįžus, įteikė dar kitus pelnytus 5 talentus. Grįžusio šeimnininko už tai buvo pagirtas, ir jis jam pavedė atlikti didelius dalykus, pasakydamas: 'Eikš į savo šeimnininko džiaugsmą'".

Toks yra suvalkietiškos prigimties kun. J. Vaišnys, kuris gavęs iš Kūrėjo kelis talentus, gyvenimo kelyje juos keleriopai padaugino, ir jam buvo pavesta atlikti daug kitų didelių darbų. Dar galim pridurti, kad su suvalkietišku darbštumu, pareigingumu, mylėdamas darbą, taip 1981 m. vedamajame "Laiškuose lietuviams" rašė: "Atsiminkime, jog esame sutverti tam, kad šiandien savo darbu prisidėtume prie pasaulio pagražinimo ir patobulinimo, kad savo gyvenimo vakarą ji paliktume gražesnę, negu radome rytą, į ji ateidami".

1934 m. J. Vaišnys, baigęs Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją, pasikalbėjęs su Dievuliu, galutinai apsisprendė kunigo jėzuito pašaukimui. Suvalkijos derlingos žemės laukuose, siūbuojant gelsvų varpų jūrai, rodos, suskambėjo iš giedro, mėlyno dangaus žodžiai: "Gerai, šaunusis ir ištikimasis tarne! Kadangi buvai ištikimas mažuose dalykuose, aš tau pavesiu didelius".

Klasės draugai Vyt. Abraitis, dr. Algirdas Greimas ir kiti pasakoja, kad J. Vaišnys pasižymėjo tvarkingumu, kuklumu, darbštumu, pareigingumu. Iškiliai pirmavo

lietuvių kalbos pamokose, kas ir atvedė jį į lietuvių kalbos žinovo eiles. Kai pokalbiuose dalindavomės, kuo kas būsimė, J. Vaišnį paskirdavome į profesorius.

Gimnazijoje jis aktyviai veikė skautuose, reikėsi ir kituose gimnazijos būreliuose. Mėgo sportą, mielai žaisdavo šachmatais, grojo smuiku. Čia buvo nuėiti kultūrinio bei visuomeninio darbo pirmieji jaunystės žingsniai, su kuriais 1934 m. atėjo į jėzuitų vienuolyną.

Pašaukimas tvirtino jo dvasinį gyvenimą; po naujokyno 1937 m. išvyko iš Lietuvos į Austriją studijuoti filosofijos Innsbrucko universitete. Naciams užėmus Austriją, išvyko į Italiją baigti filosofijos studijų. Teologiją baigė Romoje Grigaliaus universitete ir 1943 m. buvo išventintas kunigu. Po to dar porą metų studijavo Romoje. 1945 m. išvyko į Šiaurės

Italiją, kur dirbo su jaunimu, vadovaudamas Marijos sodalicijai ir katalikiškos akcijos jaunimui, ėjo viršininko pavaduotojo pareigas Torino jėzuitų namuose. 1948 m. atvyko į Genovą, kur mokytojo jėzuitų gimnazijoje ir daug dirbo su skautais. Tais pat metais baigė aukštąją skautų vadovų mokyklą ir buvo paskirtas visos Ligurijos vadovų lavinimo vedėju.

Gyvendamas viltimi, kad galės grįžti į Lietuvą, stengėsi visose savo pareigose įsigyti kaip galima daugiau praktiško patyrimo ir žinių, kurias galės parvežti į savo gimtąjį kraštą. Svetimų kalbų mišinyje — lotynų, italų, vokiečių, prancūzų — lietuvių kalba dulkėmis nebuvo apnešta. Jei Jonas Jablonskis Lietuviškos kalbos gramatikoje rašė, kad "Lietuviška gramatika yra mokslas apie lietuvių kalbos įstatymus ir ypatybes", tai kun. J. Vaišnio rašymo menas yra įstatymų įstatymas.

Buvioji Lietuvių Žurnalistų sąjungos valdyba Detroite perduoda pareigas naujai valdybai Čikagoje. Vidury buvusios valdybos pirmininkas Vautauts Alantas ir naujosios valdybos pirmininkas kun. Juozas Vaišnys, SJ, su kitais abiejų valdybų nariais.

Ant laivo "Anna C" denio atsisveikina su laivo savininko sūnumi Eugenijum Costa, kuris buvo T. Vaišnio skautukas, o dabar — kunigas jėzuitas.

Kun. J. Vaišnio iš Kūrėjo gauti 5 talentai pelnė jų žymiai daugiau. Taip jis dvasiniais turtais, intelektu ir kultūrinės bei visuomeninės veiklos pasiekimais pasipuošęs, 1949 m. balandžio 23 — šv. Jurgio dieną atvyko į Čikagą ir prisidėjo prie atsikuriančių jėzuitų naujos provincijos užsimitų darbų.

Liko Italijoje praleisti dešimt metų, liko jaunimo ir tėvų ašaros, skaudus atsisveikinimas uoste, lipant į laivą. Sudie, žydrasis Italijos dangau ir 35 našūs gyvenimo metai! Archyve daug laiškų, nuotraukų, matai jaunimo ir tėvų šypsenius pro ašaras. Padėką už ilgų metų darbą, pasiukojimą, idealizmą, atsisveikinimo gailestį palydėjo laivo sirenų švilpesys...

O kokia simbolinė naujo gyvenimo pradžia, kokia staigmena, kai praveręs naujos jėzuitų gyvenvietės duris, rado besitariančius skautų vadovus apie at-

gaivintą veiklą. Nuskambėjo pasisveikinimas "Budėk!", ir čia pat svečiui skautui buvo paskirtos naujos pareigos.

Ir taip su skautiškomis dainomis, aktyvia veikla, su šūkiu "Dievui, Tėvynei ir Artimui" nuūžė, nubangavo per miškus ir laukus, per stovyklas ir sales 44 skautavimo metai Čikagoje ir visoje Amerikoje bei Kanadoje. Sudėjus visus skautavimo metus Lietuvoje, Italijoje ir Amerikoje, koks gražus skautavimo 67 metų skaičius! Įvairios pareigos nuo skiltininko iki vyresniojo skautininko, keitėsi kaklaraiščių ir įvairių uniformų spalvos, spindėjo už veiklą laimėti medaliai ir žymenys, tarp jų ir aukščiausias Geležinio Vilko ordinas.

Aš taip pat, pradėjęs skautauti nuo 12 metų amžiaus, vis svajojęs baigti Gilwelio kursų, stovyklavęs su vyr. skt. J. Vaišniu per 10 metų, jaučiausi lyg būčiau bent iš dalies tuos kursus baigęs. Po lauko, susirinkus stovyklos vadovams vakarinio pasitarimo, kas tą dieną buvo padaryta gerai ar blogai, svarstant kitos dienos programą, jis buvo virš mūsų. Maištingesnės moterys, nenorėdamos kam nors pasiduoti ar paklusti, skautininką Vaišnį tyliai pavadindavo "profesorium". Iš tikrųjų jis tokio skautavimo mokymo laipsnio ir buvo vertas.

Su pirma žinute "Draugo" dienraščio kronikoje, kad iš Italijos atvyko kunigas jėzuitas J. Vaišnys, su juo ir be rankos paspaudimo susipažino tūkstančiai lietuvių. Jis greitai buvo pažįstamas ir žinomas plačiuose kultūros ir visuomenės baruose, daug kur kviečiamas, daug kur pats pasiimdamas pareigas. Jam nebuvo mažo ar didelio darbo, užsikrovęs darbais, jis tik rūpinosi surasti laiko ir jį gerai išnaudoti. Redaguodamas "Laiškus lietuviams", jis rašė: "Laikas yra brangus, nes jį gauname lašelį po lašelio, akimirksnis po akimirksnio. Kaip greitai jis praeina! Bėgte bėga valandos, minutės, sekundės.

Bėga dienos, bėga metai, kurie daugiau nebegriš. Jei laiką blogai sunaudosi, jis tau žuvęs amžinai!”

Laiko taupumo ir darbštumo dėka 1950 metais išėjo religinės ir tautinės kultūros žurnalo “Laiškai lietuviams” pirmas numeris, redaguojamas kun. Juozo Vaišnio. Atsimenu, tą numerį nusipirkau salėje po Vasario 16-osios minėjimo. Grįžęs namo, tą pačią naktį perskaičiau, raišdes ryte prarydamas. Ypač patiko straipsniai šeimos klausimais. Tai tema, kuria buvau pradėjęs rašyti Lietuvoje, pažinęs kaimą ir miestą.

“Laiškai lietuviams” atūžė į Čikagą lyg su audros vėju, žaibais ir griauštiniu. Kiek pažinau, visi skaitė, būriuose apie žurnalą kalbėjo, svarstė, ginčijosi, sveikino. Pirmame numeryje redaktorius rašė: “Šių laiškų tikslas — užmegzti ryšius su visame pasaulyje išblaškytais lietuviams, padėti jiems geriau orientuotis naujose aplinkybėse ir lengviau išrišti įvairias religines-dorovines problemas”.

Po metų buvo rašoma: “Tikrai yra ko džiaugtis, kad tas prieš metus kukliai pasirodęs laikraštukas taip įsidrąsino, jog savo tiražu pralenkė daugelį kitų, jau nuo seniau einančių lietuviškų laikraščių. Jis tuoj paplito po visą pasaulį, po visus žemynus, kur tik buvo lietuvių. Ne tik Amerikoje ir Europoje, bet ir Azijoje, Afrikoje, Australijoje jis turi skaitytojų”.

Kreipdamasis į bendradarbius, redaktorius rašė: “Šia proga norėčiau apeliuoti į visų sugebančių rašyti sąžines, kad paaukotumėte vieną kitą valandėlę šiam bendram mūsų visų reikalui — tiesos ir gėrio ugdymui bei skleidimui, pasinaudojant “Laiškų lietuviams” puslapiais”.

Vienuoliškai tyru taurumu šventą meilę skleidė ir skleidžia 43-iusius metus einąs žurnalas, kad tik tiesa klestėtų, gėris augtų, grožis žydėtų.

Kaip skaitytojai gerbia redaktorių, pri-

sirišę prie žurnalo, rodo kasmet rengiamos žurnalo metinės šventės, kurios yra lyg spaudos kultūrinės puotos.

Su pirmuoju numeriu žurnalas pasižymėjo lietuvių kalbos grynumu, taisyklingumu. J. Vaišnys yra žinomas kalbininkas, stilistas, publicistas. Jis sutraukė daug įvairių bendradarbių, kaire ar dešine ranka besižegnojančių ar į bažnyčios bokštus nežiūrinčių. Ruošė naujus bendradarbius, rengė rašinių konkursus, įdėjo į rankas plunksnas niekados nebandžiusiems rašyti, surado naujų pasislėpusių talentų. Šiandien šis žurnalas spalvingas temomis, idomiais rašiniais, aktualiais skyriais, imniu technišku sutvarkymu. Jis laukiamas ir Lietuvoje, kur jau pasiekia nemaža skaitytojų. Jėzuitams išreikštume savo padėką, jei padėtumėm žurnalui sulaukti penkiasdešimtmečio.

Kun. Vaišnys yra išskirtinai geras pamokslininkas. Organizacijos, rengdamos suvažiavimus, minėjimus, suaktyvinti prašydavo, kad jis laikytų Mišias,

Sako pamokslą.

Krikštija kūdikį.

pasakytų pamokslą. Kai kurie senosios kartos kunigai buvo suskirstę lietuvius į bažnytinčius, nebažnytinčius ir tautiškuosius. Jų dauguma tik bažnytinčius ir teglobojo. Todėl įvairios organizacijos ieškojo dvasinio peno bei prieglobsčio tarp kunigų jėzuitų. Tautinės minties veikėjus sužavėjo kun. J. Vaišnio publicistika, pamokslai, paskaitos. Ir kai advokatas Antanas Olis rengė Niujorke didįjį Lietuvių kongresą su plačios apimties kultūrine, politine programa, dabarties žodžiais tariant, organizavo lyg Baltijos kelią, kad visi lietuviai vieningai dirbtų dėl Lietuvos nepriklausomybės, organizatorių akys buvo nukreiptos į kun. J. Vaišnį, pakviečiant jį invokacijai, pamokslui, paskaitai.

Invokacija kongrese, Mišių pamokslas tiek senosios, tiek naujosios kartos dalyviams sužibėjo naujos šviesos spinduliais. O kai vyko iškilmingas banketas po labai gražiai ir sumaniai suorganizuoto kongreso, kun. J. Vaišnio tartas žodis tapo pagrindine kalba, visiems griausmingai plojant ir kalbėtoją pagerbiant atsistojus. Inž. Eugenijus Bartkus ir dabar atsiminęs

sako, kad tai buvo geriausia programinė kalba. Kalbėtojas sušvito vaižgantišku tautiškumu.

Apie šį kongresą plačiai rašė spauda, o "Vienybės" redaktorius poetas Juozas Tysliava, pats vadinamas auksaburniu, vertindamas kun. Vaišnio kalbą, jį pavadino antruoju Vaižgantu. Po tos kalbos kongrese tas "vaižgantiškas" išgarsinimas spontaniškai iškilo dalyvių tarpe. Adv. Antanas Olis, grįžęs iš kongreso, "Margutyje" pasakė, kad daug girdėjęs ir skaitęs apie Tumą-Vaižgantą, dabar išklaušęs kun. J. Vaišnio kalbas, daug girdėjęs apie abiejų asmenų palyginimus, geriau supranta, kodėl Vaižgantą taip labai visi mylėjo ir kodėl J. Vaišnys taip vertinamas. Jis pabrėžė: "Pasakysiu, kad lyg mačiau gyvą Vaižgantą".

Nuo dabar kun. J.V. buvo kviečiamas į Amerikos lietuvių tautinės sąjungos seimus, suvažiavimus, metines šventes. Buvo siūlymų jį išrinkti garbės filisteriu.

Jei nepriklausomoje Lietuvoje tėvai buvo laimingi ir didžiavosi, kad jų vaikus pakrikštydavo ar sutuokdavo Vaižgantas, tai tokia pat srove plaukė ir Čikagoje, prašydami, kad kun. Vaišnys suteiktų sakramentus.

Kun. J. Vaišnys yra Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos ir Lituanistikos Instituto narys. Kas vasarą nuo 1974 metų jis dėstė lituanistikos kursuose, o nuo 1973 m. dėstė lietuvių kalbos kultūrą Pedagoginiame lituanistikos institute Čikagoje. Parašė du praktiškus lietuvių kalbos vadovėlius: "Lietuvių kalbos rašyba ir skyryba" (1982) ir "Praktinė lietuvių kalbos vartoseną" (1985). Taisė kalbą įvairių knygų bei kitų leidinių, veda kalbos skyrius "Laiškuose lietuviams" ir "Drauge".

Kai Lietuvių žurnalistų sąjunga po gražios veiklos nusilpo, buvo pradėta dairytis, kas galėtų ją išgelbėti, perorga-

nizuoti, sudaryti veiklią valdybą. Visų akys nukrypo į "Laiškų lietuviams" redaktorių. 1971 m. išrinkta LŽS valdyba taip pasiskirstė pareigomis: kun. J. Vaišnys — pirmininkas, Vytautas Kasniūnas — vicepirm. ir leidinio redaktorius, Vladas Būtėnas — vicepirm., Algirdas Pužauskas — sekr., Jurgis Janušaitis — išdininkas. Ši valdyba, su mažais pakeitimais, išbuvo tris kadencijas. Buvo pradėtas leisti "Lietuvės žurnalistas", įsteigtas dr. Petro Daužvardžio fondas, kuris premijomis rėmė jaunosius žurnalistus, tai pat atgaivinti tradiciniai žurnalistų pokyliai, kurie sutraukdavo kartais apie 900 žmonių. Tūkstančiai dolerių pelno suplaukdavo į premijų fondą. Jurgis Janušaitis būdavo vyriausias tų pokylių organizatorius. Būdavo organizuojami LŽS suvažiavimai, simpoziumai, nusipelnusių visuomenės veikėjų bei žurnalistų pagerbimai.

LŽS valdyba išsilaikė trijose kadencijose, nes su pirmininku kun. J.V. buvo malonu dirbti. Jis turėjo visas geras būdo savybes, kurios tinka vadovaujančiam asmeniui, su kaupu nuoširdžios tolerancijos.

Prie kun. J. Vaišnio gražbylostės ir kitų savybių reikia pridėti ir gerą humoro dozę. Kartą jis pristatė žymų humoristą. Per kelias minutes jo kalba taip prajuokino klausytojus, kad tas humoristas juokavo, jog programa jau baigta. Tikrai tas humoristas nesukėlė tiek juoko, kaip jo pristatytojas.

Mokslo metų pabaigos dieną Lietuvos bažnyčiose varpai skambėdavo, linksma žinią skelbdavo. Skambėjo varpai ir Marijampolės bažnyčioje. Po pamaldų iš bažnyčios išėjo jaunos mergaitės ir berniukai, jų tarpe ir gimnaziją baigusieji.

Ši diena jiems labai svarbi, daug kam naujo, o kai kam ir savarankiško gyvenimo pradžia. Vakare gimnazijoje bus išleistuvės, o dabar visi nutarė paskutini

kartą pabūti vienui vieni. Susirinkę po pamaldų Vytauto Didžiojo sode, lyg priešai atlikę savo tėvynei, visi nuskubėjo, lyg vėju nulėkė į Šešupės pakrantes jaunystės svajas išsakyti sau ir draugams. Klegėjo linksmos kalbos, juokas, krykštavimai, dainos. Žaisdami ir mesdami į upę akmenukus, sukeldavo bangeles. Jie juokaudami spėjo, kas bus generolas, ministras, teatro žvaigždė, baleto šokėja... O kokia graži jaunystės palaima! Kiek daug spalvingų svajonių...

Kai ratu susikibę ilgų metų draugai su daina atsisveikino, spausdami vienas kitam rankas, jaunuolio Juozo Vaišnio veidas išskirtinai spindėjo, gaubias visus malonia šypsena. "Aš būsiu jūsų dvasios vadovas, aš būsiu kunigas jėzuitas", — ne lūpos sakė nueinantiems draugams, bet džiaugsmingas širdies plakimas. Praėjo nemaža metų, ugdžiusių pašaukimą, daug valandų išsvajota Šešupės pakrantėse, klausantis mėnuliui ir žvaigždėms, vėjui ir saulei.

Šešupėje šoktelėjo žuvis. Didesnės bangėlės atsimušė į krantą, gimnazisto juoda uniforma vandenyje ilga kunigo sutana išsiliejo. Einant upės pakrante, žvyro akmenėliai minėjo praėjusias dienas: "Šeimninke, davei man penkis talentus, aš pelnysiu kitus penkis". Šeimnininkas atsakė: "Gerai, šaunusis ir ištikimasis tarne! Jei būsi ištikimas mažuose dalykuose, aš tau pavesiu didelius. Eik į savo šeimnininko džiaugsmą!" (plg. Lk 25-21).

Dangaus ir žemės Šeimnininko džiaugsmu išgyventa 50 metų. Čia surašyta tik dalis pelnytų talentų, ką mes patyrėme, girdėjome, skaitėme ir jautėme, kiek Tikėjimo ir Lietuvybės bankuose indėlių padėta, kiek talentų kultūros ir visuomenės fondams suaukota.

O Tu, Dievuli, suskaitysi, kiek dvasinių turtų ir gėrybių į Tavo klėties aruodus sukrauta.

“NEUŽMIRŠK PATIES GERIAUSIO DRAUGO”

Baigęs Čikagos Kr. Donelaičio lituanistinę pradžios ir aukštesniąją mokyklas, mūsų dešimtukas nužingsniavo į Pedagoginį lituanistikos institutą semtis tolimesnių lietuviybės mokslų. Man atrodė, kad visi mano mokytojai buvo geri, nuoširdūs, bet buvo keli, kurie tikrai išsiskyrė. Vienas iš jų yra kun. Juozas Vaišnys, SJ, lietuvių kalbos kultūros lektorius Pedagoginiame lituanistikos institute.

Kai pagalvoju apie kun. Vaišnį, visuomet prisimenu vienos dainos žodžius:

*Mokytojo pirštai sąsiuvinį sklaido,
kreivos raidės žvilgsniui poilsio neduos,
o judrus pieštukas brauks mažiausią klaidą,
kad vėliau išvengtum kiekvienos klaidos.
Tu neužmiršk paties geriausio draugo,
jis ateitin atvėrė tau duris...*

Šis mokytojas yra brangus žmogus, nes jis visą savo amžių taiso lietuviškąjį žodį. Ne visi mokytojai turi talentą perduoti žinias savo mokiniams, taip, kad mokiniai lengvai suprastų ir pasisavintų jas; ypač kai dėstoma vyresniems moksleiviams, kuriems lituanistinė mokykla yra ne pirmas rūpestis.

Įsivaizduokite klasę studentų ankstų šeštadienio rytą Čikagos Pedagoginiame lituanistikos institute. Dalis studentų pusiau miega, dalis svajoja apie vakaro pramogą, kita dalis ruošia namų darbus, kuriuos turės atiduoti lektoriams už poros valandų. Kun. Vaišniui įėjus į klasę, šis vaizdas žaibiškai pasikeisdavo. Mieguistos akytės norint ar nenorint atsimerkdavo, svajonės buvo pamirštos, kitų klasių namų darbai paslėpti. Iš kuprinių ir portfelių studentai traukė lietuvių

kalbos kultūros pamokas — vienintelis garsas klasėje buvo popieriaus čiuzėjimas. Bandyk neįduot laiku pamokas; gresia didelis pavojus!

Kun. Juozas Vaišnys, SJ, labai daug reikalaujavo iš savo studentų. Pamoka visuomet punktualiai prasidėdavo. Jeigu mes, skambučiui suskambėjus, dar stoviniavome koridoriuje arba lektorių kambaryje, mus varydavo į pamoką (varydavo ir kitų kursų studentus į klases). Nors ir norėdavome pabėgti, nebuvo galima (kaip darydavome kitose pamokose). Tvarkingumas taip pat buvo svarbus: netvarkingus darbus studentams grąžindavo perrašyti. Jis buvo mums ne tik lektorius-mokytojas, bet ir auklėtojas, kuris rūpinosi kiekvienu mūsų žingsniu.

Šių metų liepos pradžioje apie jubiliatą kun. Juozą Vaišnį, SJ, “Draugo” dienraštyje buvo išspausdintas straipsnis “Seniau keikiau, o dabar esu dėkinga”. Cituoju kun. Vaišnio žodžius: “Esu dėstęs lietuvių kalbą Pedagoginiame lituanistikos institute, vasaros seminaruose, Mokytojų savaitėse. Čia buvo taip pat malonu, kai matydavau, kad galiu prisidėti ir prie mūsų jaunimo, ir prie suaugusiųjų kalbos švarinimo. Man atrodo, kad su studentais nebuvau per daug griežtas, bet vis dėlto rimtai reikalavau, kad stengtųsi išmokti taisyklingai rašyti ir kalbėti”. Kun. Vaišnio studentai sutiktų, kad jis rimtai reikalavo, kad jie stengtųsi išmokti taisyklingai rašyti ir kalbėti. Nesutiktų, kad jis nebuvo per daug griežtas. Iš tikrųjų kaip lektorius, buvo labai griežtas. Daug reikalavo iš studentų, nemėgdavo mūsų padarytų klaidų, ypač kai vis darydavome tas pačias. Turėjome “kalti” taisykles, kurių yra nepa-

prastai daug (ir dar su visomis išimtimis), atlikti sunkius namų darbus (ištaisyti kun. Vaišnio sugalvotus sakinius — prijungtinius su aštuonių laipsnių šalutiniais sakiniais!) ir rašyti ilgus diktantus. Atsimenu vieną kartą mūsų klasė — trečias kursas labai sunervino kun. Vaišnį mūsų klaidomis. Išklausių jo pamokslo, pasakiau: “Kunige, mes labai atsiprašome už savo klaidas, bet Jūs turite prisiminti, kad esame jauni, ir jauni dažnai klaidas daro. Mes nesame profesionalai. Nepykite!” Užteko mažiausio pragiedru-liuko, ir įkarštis ėmė vėsti. Nusišypsojo lektorius, pralinksmino studentai, ir toliau rimtai dirbome.

Anksčiau minėtame straipsnyje kun. Vaišnys buvo sakęs: “Kai kas išeivijoje ir Lietuvoje mane vadina kalbininku ir prisako visokių komplimentų, bet aš savęs tikru kalbininku nelaikau, esu tik lietuvių kalbos mėgėjas”. Netiesa! Kun. Vaišnys tobulina ir tobulina lietuvių kalbą. Jis parašęs dvi knygas: “Dabartinė lietuvių kalbos rašyba” ir “Praktinė lietuvių kalbos vartoseną”.

“Praktinę lietuvių kalbos vartoseną” galima pavadinti lietuvių kalbos Šv. Raštu. Ši vadovėlį vartojome visus trejus metus Pedagoginiame lituanistikos institute. Be jo ir dabar negalima apsieiti. Kun. Vaišnys knisasi visuose išleistuose lietuvių kalbos vadovėliuose ir žurnaluose, palaiko ryšį su Lietuvos kalbininkais, ypač su Aldonu Pupkiu. Jie dalijasi žiniomis, klaidomis, taisyklėmis. Kun. Vaišnį neseniai Lietuvoje pradėjo vadinti Amerikos Aldonu Pupkiu.

1989 metų pradžioje pradėjau dirbti JAV LB Švietimo taryboje. Vis kreipiausi į kun. Vaišnį gramatikos ir sintaksės klausimais. Ne kartą esu prašiusi atlikti korektūrą naujiems pratimams, darbo knygelėms, ištaisyty vadovėlių laidoms. Dar ir dabar dažnai skambinu kun. Vaišniui įvairiais kalbos klausimais.

Kun. Juozas Vaišnys yra taip pat sakęs: “Dirbant ši kalbos švarinimo darbą, dažnai tenka patirti nemalonumų, kai matai,

kad žmonės kalbos kultūra visai nesidomi, kai jiems kali ir kali, kad reikia taip ir taip rašyti ar kalbėti, kad reikia to ar to vengti, o jie ir toliau daro tas pačias klaidas”. Kunige Vaišny, prisiminkite savo Pedagoginio lituanistikos instituto dėstymo metus. Tą patį darėme ir mes, studentai. Jūs kalėte, kalėte, o mes vis darėme tas pačias klaidas. Ar prisimenate žodžius *seseriai, dukteriai ir pusseserei*? Šių žodžių negalėjom niekaip išmokti taisyklingai rašyti. Vieną kartą, prieš rašomąjį darbą, pasidarėme “špargalkas”, iškabinome klasėje, ir vis tiek netaisyklingai parašėme! Vienas jūsų studentas yra padaręs klaidų lentelę, pradedant su pirmuoju diktantu pirmame kurse, užbaigiant su paskutiniu trečiame kurse. Pirmame diktante padaryta šimtas klaidų, o pačiame paskutiniajame — tik penkios. Per trejus metus šis studentas išmoko taisyklingiau rašyti lietuviškai, nes klaidų skaičius vis mažėjo ir mažėjo. Mums ne visa lietuvių kalba buvo suprantama, ypač sintaksė būdavo tolima, svetima — baisi nuobodybė. Jūsų taisyklių kalimas ir griežtumas pamokų metu išmokė ne vieną lietuviuką geriau kalbėti ir rašyti lietuviškai. Man gaila tų studentų, ypač Jums palikus Pedagoginį lituanistikos institutą, kurie neturėjo progos sėdėti Jūsų pamokose, vartyti “Praktinę lietuvių kalbos vartoseną” (ir ieškoti kokios nors taisyklės), rašyti Jūsų diktantus, taisyti Jūsų sukurtus sakinius. Gaila, nes jų lietuvių kalbos kultūra yra žymiai skurdesnė už mūsų.

Jūs, kaip geras lektorius, sugebėjote mums atverti lietuvių kalbos kraičio skrynią. Kalbos grynumas yra Jūsų gyvenimo rūpestis. Su dėkingumu prisimenu gerbiamąjį Jubiliatą, linkėdama geros sveikatos ir daug energijos tęsti bei stiprinti lietuvių kalbos kultūros darbą.

Vida Brazaitytė

* * *

Suskambėdavo skambutis kunigo Vaišnio paskaitai ir žiūrėkit — jau visi šio kurso studentai sėdėdavo vietose, ne taip, kaip po eilinio skambučio. Mat normaliai tai būtų buvęs laikas eiti sau kavutės pasirūpinti, dar pasisvečiuoti kito kurso patalpose ar vartyti lietuviškas knygas Instituto prieangio patraukliose (po nosim) lentynose. Bet prieš kunigo Vaišnio paskaitą — oi ne! Mes ne tik sėdėdavome vietose, bet dar laukdavome jo tyliai, su paruoštomis pamokomis rankose. Drebedavome. Kunigas Vaišnys nemažai iš mūsų reikalaujavo, bet atlyginimas ir šiandien tebėra vertas išlieto prakaito.

Kai įstojau į Pedagoginį Institutą 1986 metais, tik tada ir susipažinau su mūsų kalbos visažiniu kunigu Vaišniu. Kiti studentai mane prigąsdino apie kunigo griežtumą, perspėdami, kad teks stropiai dirbti, norint jį patenkinti. Jie tiesą sakė, bet gal truputį perdėtai, nes aš patyriau kunigo paskaitas kitaip. Jis ne iš piktumo mus griežtai auklėjo, bet iš rūpestingumo. Kunigas Vaišnys sielojasi Lietuvos jaunimu, Lietuvos ateitimi ir lietuvių kalba, kad ji būtų gryna, graži, ir kad mes galėtumėme didžiuotis, ją vartodami. Jis nori, kad kiekvienas asmuo čia ir Lietuvoje širdingai stengtųsi nuolatos

gerinti savo kalbos mokėjimą bei vartoseną, kad lietuvių kalba išliktų graži ir taisykinga.

Kunigas Vaišnys moko mus lietuvių kalbos gryninimo, bet iš jo priėjimo prie tos temos galima išmokti kur kas daugiau. Nuo pačių pirmųjų man išgirstų jo pastabų jautėsi, kad kalbos išlaikymas yra rimtas reikalas ir kad visiems privaloma sąmoningai vengti barbarizmų, savo kiekvieno pasakymo klausytis, saugotis, sau nepalaujamai “policininkaujant”. Tasai kunigo Vaišnio įdiegtas sąmoningumas persiliejo į užsimojimus kitose srityse; pavyzdžiui, reikia lygiai tiek pat stengtis besimokant lietuvių istorijos, literatūros bei dirbant su išeivijos jaunimu. Taigi iš kunigo Vaišnio pamokų aš pasisėmiau ir naują pagarbą lietuvių kalbai, ir ryžtą nuolat siekti tobulumo lietuviškuose darbuose.

Šalia tokių rimtų mąstymų noriu pridėti, kad kunigas Vaišnys yra jaunimo draugas. Jis labai mielai dalyvauja jaunimo renginiuose, talkininkauja dvasiniais reikalais įvairioms organizacijoms ir paprasčiausiai domisi mumis bei mūsų pasisekimais. Retas žmogus, kuris įstengia taip paveikti jaunimą. Viena akimirka kunigas Vaišnys taiso

mūsų kalbą (— ne rugsėjo *devinto*, o rugsėjo *devintą* dieną!) o kitą akimirką kunigas kartu su mumis palapines stato Rako miške! Aš pati pasitariu su juo įvairiais klausimais, ypač dabar, kai mokytojauju lituanistinėje mokykloje. Kunigas Vaišnys mielai siūlo patarimus. Džiaugiuosi, pažindama tokį nuostabų, ypatingą asmenį. Galiu didžiuotis, kad kunigo Vaišnio įtaka paveikė ir mano gyvenimą.

Smuikuoja poilsio valandą.

Asta Kazlauskaitė

“O dabar Polikaitytės diktantas — 32 klaidos!” Šiek tiek apstulbusi, atsisojau iš Pedagoginio lituanistikos instituto pirmojo kurso suolo atsiimti raudonu rašalu “papuoštą” darbą. Kai priėjau prie klasės priekio, išgirdau: “Kas tau praeitą savaitę atsitiko!” Pakėlusį akis, pamačiau raminančią, tėvišką šypsena, kuri greitai išsklaidė mano rūpesčius. Ir taip neformaliai susipažinau su savo būsimu lektoriumi, draugu, ilgamečiu patarėju kun. Juozu Vaišniu.

Pedagoginį lituanistikos institutą lankiau trejus metus. Jį baigiau 1988 metais. Kun. Vaišnio diktantus kas antrą šeštadienį rašyti truputį bijodavau: “Kad tik geriau paraščiau šią savaitę! Gal nepakartosiu tų pačių gramatinių klaidų?” Kai kun. Vaišnys po savaitės diktantus ištaisęs mums juos sugrąžindavo, juos kartu diskutuodavome, tyrinėdavome, kas kaip parašė ir kodėl, rašydavome lėtoje, vienas kitam primindavome gramatikos taisykles. O kun. Vaišnys niekada nebijodavo dažno taisyklių kartojimo savo studentams. Jis mums aiškino įvairius būdus, kaip lengviau atsiminti taisykles bei taisyklėms išimtis. Trejų metų laikotarpyje daug diktantų parašėme, o klaidų skaičius mūsų darbuose pamažu mažėjo.

Lietuvių kalbos kultūros kursai Pedagoginiame lituanistikos institute paveikė ir mano šeimyninį gyvenimą. Kadangi mano trys broliai taip pat yra baigę Pedagoginį lituanistikos institutą, visi rašėme kun. Vaišnio diktantus. Grįžę iš pamokų, pradėjome taisyti ne tik vienas kito, bet ir tėvų lietuvių kalbą! Tiesiog lenktyniaudavome ir skaičiuodavome, kas daugiausia kartų kitų klaidas išgirs ir taisyklingiau lietuviškai pasakys! Broliai savo tarpe susiginčiję dažnai sakydavo: “Pasiklauskime kun. Vaišnio studentės Polikaitytės. Gal ji nuspręs, kuris iš mūsų yra teisus, išsitraukdama iš kišenės

kun. Vaišnio knygutę *Praktinė lietuvių kalbos vartoseną*! Mat, turiu prisipažinti, kad aš turbūt daugiausia prie kitų lietuvių kalbos ir kibau... Net ir šiomis dienomis, kai kartu susirinkę būname, atidžiai klausomės vieni kitų ir laukiame smagiai sugauti ne taip sukirčiuotus, netinkamai pavartotus žodžius.

Kai baigiau Pedagoginį lituanistikos institutą, tuoj pat pradėjau mokytojauti Kristijono Donelaičio lituanistinėse mokyklose. Po kelerių metų pajutau, kad būtų labai pravartu man vėl pasimokyti lietuvių kalbos gramatinių taisyklių, kurias buvau primiršęs. 1991 m. vasarą dalyvavau Lituanistikos seminare, kur dvi savaites su įvairiais lietuviiais lektoriais ir mokslininkais intensyviai mokėmės apie lietuvių kalbą, jos kirčiavimą, Lietuvos istoriją, geografiją, lietuvių prozą, poeziją ir dramą. Iš tų dviejų savaitių lietuviškoje aplinkoje ir gamtoje geriausiai prisimenu kun. Vaišnio bendravimą su studentais ne tiktai pamokų metu, bet ir per laisvalaikius. Mes rašėme su juo daug diktantų, o juose atsirasdavo dar daugiau klaidų. Ir dar daugiau pasisėmiau žinių apie lietuvių kalbos kultūrą. Tuo pačiu su kun. Vaišniu studentams buvo proga tenisą žaisti ir maudytis baseine, kai reikėjo pasilsėti nuo pamokų bei vakarams užduotų namų darbų. Tą vasarą kun. Vaišnį pažinome kaip žmogų, kuris ne tiktai puoselėja taisyklingą lietuvių kalbos vartoseną išeivijoje, bet ir kaip kunigą, kuris labai myli Dievą bei globoja lietuvišką jaunimą.

Turiu prisipažinti, kad visko neišmokau. Kun. Vaišnys man liko pagrindinis lietuvių kalbos autoritetas. O dabar, kai kyla įvairiausi klausimai, kreipiuosi į kun. Vaišnį, kuris niekad neatsisako man padėti. Ne aš viena, bet daug jo buvusių mokinių esame dėkingi už jo žinių perdavimą, patarimus, kantrybę ir draugystę.

Rima Polikaitytė

KUNIGAS,

KURIS

RAŠO LAIŠKUS

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Prie redakcijos stalo.

“Chicago Tribune” nuotr.

Kun. Juozas Vaišnys žinomas ne tik Šiaurės Amerikoje, bet ir kituose žemynuose. Tai pilna to žodžio prasme “pasaulio lietuvis”, susipažinęs su gausybe savo tautiečių ir net su jais laiškais susirašinėja. Kun. Vaišnys tuos laiškus lietuviams ne tik rašo, bet kiekvieną mėnesį išspausdina žurnalo forma. O tas žurnalas vadinasi — kaipgi kitaip? — “Laiškai lietuviams”.

Kai reikia kalbėti apie asmenį, kurio pažinčių akiratis labai platus, tenka susidurti su keblumais: ką galima pasakyti, ko kiti nežino?

Žinoma, kun. Vaišnys pažįstamas ir kaip kunigas jėzuitas, geras pamokslininkas, ir kaip labai neatlaidus lietuvių kalbos mokytojas, ir kaip skautas (mažiau kas žino, kad jis jaunystėje buvo ir ateitininkas). Tačiau jo pavardė yra beveik sinonimas redaktoriui ir “Laiškams lietuviams”.

Prieš geroką laiką tarpą, kai man teko dar sėdėti lituanistinės mokyklos suole (čia, Čikagoje), o kun. Vaišnys dėstė tikybą.

Kartą į pamoką jis atsinešė keturių puslapių, net be viršelio, laikraštuką, pavadintą “Laiškai lietuviams”, ir pareiškė: “Čia, vaikai, naujas lietuviškas žurnalas. Pamatysit, kaip jis augs ir klestės”.

Nors tie lapai į žurnalą nelabai buvo mums panašūs, o ir turinys per daug nepatraukė dėmesio, bet mokytoju, ir dar kunigu, abejoti nenorėjome (buvo beveik trimestro pabaiga ir rūpėjo pažymiai). Su-

sižvalgėme, ieškodami, ką kun. Vaišniui pasakyti. „Įdomus pavadinimas“, — pagaliau susigriebė vienas gudruolis.

Tuomet net sapnuote nebūčiau susapnavusi, kad teks priklausyti to žurnalo redakciniam kolektyvui, bendradarbiauti su kun. Vaišniu kone ketvirtį šimtmečio... Tas bendradarbiavimas buvo (ir tebėra) geriausia nuolatinė pamoka, kaip reikia redaguoti, kaip mylėti ir gerbti lietuvių kalbą.

Kun. Vaišnio redaktoriški gabumai ne visiems žinomi, o žinančiųjų nepakankamai įvertinami. Išeivijoje surinkti bendradarbiai, iš jų iškrapštyti straipsnius, yra nelengva, juo labiau, kad leidinys mėnesinis, puslapių daug, o rašantieji jau seniai atsidūrė benyktančiųjų sutvėrimų sąrašo pačiame viršuje. „Laiškų lietuviams“ redaktoriui dar vis pavyksta sumedžioti bendradarbių, o kai jų trūksta — ir pats užpildo ne vieną lapą.

Daug čia padeda kasmetinių konkursų įvedimas, kurių metu prisirenka medžiagos keliems numeriams. Nors šiaip žmonės neprisirengia straipsnelio parašyti (net labai prašomi), bet konkursui — visuomet. Yra ir tokių bendradarbių, kurie kasmet dalyvauja konkurse, dažniausiai laimi ir gauna neblogą „honorarą“ už savo straipsnius. Kun. Vaišnys suranda konkursui ne tik rašančių, bet ir mecenatų. Tikriausiai per metų metus kai kurie mecenatai jau ir tūkstantį yra „Laiškams“ pakloję.

Kažkokiu stebuklingu būdu kun. Vaišnys ne tik sugeba kas mėnesį išleisti įdomų naują „Laiškų“ numerį, bet jį išleidžia dar prieš mėnesio pradžią. O tai jau pagarbos vertas įvykis! Tik žmonės, kurie bet kada turėjo ar turi redaguoti laikraštį, žurnalą, biuletenį ar kurį kitą periodinį leidinį, gali įvertinti tokį „Laiškų lietuviams“ redaktoriaus sugebėjimą.

Žurnalo puslapiuose, tarp kitų įdomybių, yra skyrelis, kuris vertas aukso medalio (jei tokie medaliai būtų redaktoriams dalinami). Tai lietuvių kalbos puoselėjimo, švarinimo, tobulinimo skyrius. Žinoma, viso žurnalo

kalba pavyzdinė, nes kun. Vaišnys tiesiog aistringai nekenčia lietuvių kalbos darkymo, žalojimo. Tik pasakyk jam „neužilgo“, „penkto rugpjūčio“; tik neteisingai sukirčiuok „spaustuvė“, „spausdinti“, „klausi-mai“, jis pasakys tokį pamokslą, kad iki gyvos galvos pamoką atsiminsi.

Tą kun. Vaišnio neatlaidumą kalbos klaidom žmonės priima dvejopai. Vieni bijo prie jo net išsižioti, kad netikslaus žodžio neleptelėtų ir pastabų nesusilauktų, kiti nuoširdžiai stengiasi daugiau dėmesio kreipti į tas pastabas ir iš jų mokytis. Šiaip ar taip — nereaguojančių šiuo atveju nėra.

Pastaruoju metu „Laiškai lietuviams“ išgyvena tą pačią krizę, kaip ir kita išeivijos spauda: mažėja skaitytojai, mažėja ir silpnėja bendradarbiai. Atsiranda skaitytojų Lietuvoje (jų būtų daugiau, jeigu įstengtų patys prenumeratą užsimokėti ar kas kitas tai padarytų). Lietuvoje atsiranda ir rašančių (ypač daug jų atsiliepia į žurnalo konkursus), tačiau rašantieji ten labai pripratę gauti honorarus už kiekvieną eilutę, o mūsų spauda vos ne vos galą su galu suduria ir norimų honorarų mokėti neįstengia. Kartais tenka ir redaktorių nugirsti nuovargiu besiskundžiant, bet, atrodo, kad jį labiausiai spaudžia neaiški žurnalo ateitis.

Šiame greito susižinojimo amžiuje žmonės atrato rašyti laiškus, gauti atsakymus. Laiškų niekas nebevertina, todėl ir žurnalas, taip pavadintas, nebėra toks populiarius, kaip anksčiau. Gal. kun. Vaišnys turėtų pakeisti pavadinimą ir „perkrikštyti“ jį — „Kompiuterių amžius“?

Tačiau kun. Vaišnys nepaseno, neišsisėmė. Jo redaguojamas žurnalas tikrai augo ir klestėjo (ir dabar dar neblogai laikosi), lygiai taip, kaip jis anuomet mums, savo mokiniams, pranašavo. Redaktorius visiems išeivijos lietuviams įrodė, kad sugebėjimo, užsispyrimo ir pasiaukojimo būdu viską galima pasiekti. Linkime Redaktoriui ir toliau eiti šiuo keliu!

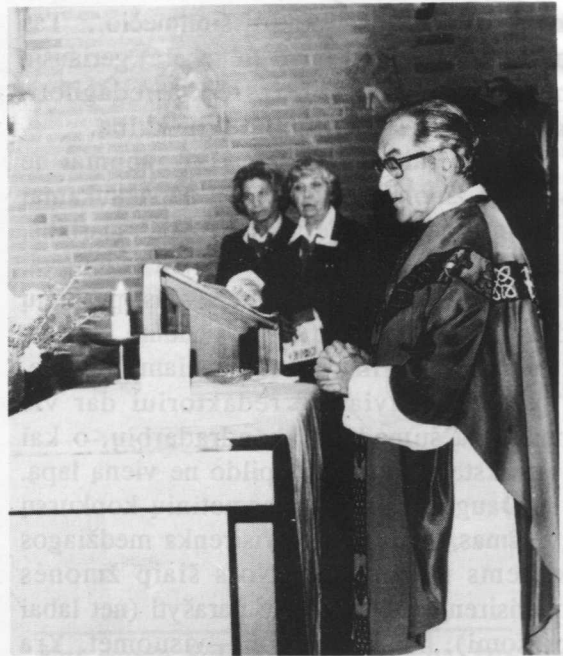
Sunku aptarti gerą kunigą. Jame yra visko, ško reikia, ir niekad nėra per daug. Panašiai sunku yra parašyti tobulo žmogaus biografiją. Kiekvienas, tai paskaitęs, pasakys, kad jis jau pats tai žinojo, ir kad čia yra viskas taip, kaip ir turi būti. Dėl to uždavins aptarti kunigo Juozo Vaišnio kunigystę panašiai yra sunkus. Viskas, ką apie jį pasakysi, kiekvienam atrodys, kad tai yra savime suprantamas dalykas, kad kitaip ir negali būti.

Iš visų kunigiškų vertybių kun. Vaišniui galbūt yra būdingiausia Dievo apreiškimo skelbimas. Kartais jis pats save taip aptaria. Dievo apreiškimo skelbimas yra plačiausia kunigo veikla. Kitaip ją galima vadinti apaštalavimu. Šios veiklos reikšmė paaiškėja ypač tada, kai sutinkame kunigų, manančių, kad jų pareiga — administruoti tas dieviškas vertybes, kurios yra apreiškimo suteiktos. Kunigiškumo, žinoma, yra ir toje veikloje. Tačiau labiau negu kas kitas kun. Juozas yra Dievo žodžio skelbėjas.

Galbūt čia užčiuopiame priežastį, dėl kurios kun. Vaišnys yra atsidėjęs lietuvių kalbos studijoms. Iš tikrųjų reikia pasakyti, kad kalbos, žmogiškos kalbos realybė yra ne taip toli nuo krikščioniško tikėjimo skelbimo, kaip gal kai kam atrodytų.

Kalba juk yra dvasinės žmogaus galios apraiška, kuria pats Dievas naudojasi, norėdamas atidengti žmonijai svarbiuosius dieviškumo dalykus.

Kyla klausimas, ar mes ne per mažai vertiname savo galią kalbėti. Gretimas klausimas: ar mes ne per mažai vertiname savo ga-

Aukoja Mišias.

lia kito žmogaus kalbą išgirsti ir ją priimti ar nepriimti. Atrodo, kad mums reikia naujos kalbos filosofijos. Iš tikrųjų koks nykus būtų žmogaus gyvenimas, jeigu jis neturėtų galios kalbėti! Galima sakyti, kad tik kalbos dėka žmogus realiai pasireiškia, kad jis nėra vien biologinė būtybė. Dėl to įvairios kalbinės studijos, kurios, ačiū Dievui, mūsų laikais yra plačiai išsišakojusios, yra tikrai žmogiška palaima, kuri šaukiasi gilesnio žmogiškos kalbos vertinimo. Kartais pamaldžių žmonių yra labai vertinamas žmogaus sugebėjimas tylėti, bet jis nėra iš tolo negali būti gretinamas su tiesiog transcendentine žmogaus galia kalbėti.

Kiekvienas kalbėtojas yra reikalingas pokalbininko, būtent tokio žmogaus, kuris kalbą supranta ir į ją atsiliepia. Deja, dažnai tokio pokalbininko pritrūksta. Ir pats Jėzus susitiko su ta problema. Jis ją aptarė, sakydamas, kad yra daug tokių, kurie girdi, bet neklauso. Galbūt kun. Vaišnio kalbos studijos turi tą prasmę, kad kalba pasidarytų geresnė priemonė susipratimui tarp kalbančiojo ir klausančiojo, kad kalba nepasiliktų kalbėjimas į sieną, kai į kalbą nereaguojama.

Kalbos kultyvavimas yra ugdymas tokios žmogiškos galios, kuri žmogų padaro žmogiškesniu ir dieviškesniu.

Norint suprasti tikrąją kalbėjimo prasmę, į ją tektų žiūrėti kaip į santykiavimo vertybę. Nepakankamai kreipiant dėmesio į kalbą, kartu yra nuskriaudžiama ir santykiavimo vertybė. Ir kaip tik krikščioniškoje visuomenėje ne kartą tenka pasigesti gyvesnio santykiavimo.

Kunigiška malonė yra tokios rūšies Dievo dovana, kad ji savaime reikalauja palaikyti ryšius su kitais. Be tokio ryšių palaikymo kunigiškumas būtų priešingybė sau pačiam. Dėl to yra vertingos pastangos visų, kurie kunigiškumą saugoja nuo užsidarymo. Modernus Kristaus kunigiškumo tyrinėtojas Emil Scheller net į kunigo vaidmenį, konsekruojant duoną ir vyną, žiūri kaip į tokį veiksmą, kuriame reiškiasi ir kiti Mišių dalyviai. Jie tai paliudija, priimdami konsekruatą duoną ir vyną ("Das Priestertum Christi", 278).

Dėl to ir į kunigo Vaišnio kalbines studijas galėtume žiūrėti kaip į tai, kad jis ieško savo kalbai pokalbininko. Galbūt jis seka vienu šv. Ignaco Lojolos patarimu, kurį jis buvo davęs vieno vienuolyno vyresniajam: "Iš tikrųjų neretai Dievui galima patikti labiau kitu dalyku negu malda..." (Ignatius von Loyola, "Geistliche Briefe", 103 psl.).

Su savo bendraklasiais, minint Rygiškių Jono gimnazijos baigimo sukaktį.

Su giminėmis Marijampolėje.

KUN. JUOZAS VAIŠNYS, SJ, IR LIETUVIŲ KALBOS KULTŪRA

Antanas Klimas

Daugelį metų redaguodamas "Laiškus lietuviams", kun. Juozas Vaišnys pastebėjo, kad lietuvių kalba mūsų išeivijos leidiniuose silpsta ir menkėja. Jis tuojau ėmėsi konkretaus darbo tai padėčiai pagerinti: jau 1970 metais įvedė Kalbos skyrelį į "Laiškus lietuviams", kurį jis pats daugiausia ir prirašo. Kalbos patarėju buvo pasikvietęs prof. dr. Petrą Joniką.

Kai 1973 metais buvo suorganizuotas Lituanistikos seminaras, kun. Vaišnys visuose 17 seminarų (1973-1991) dėstė lietuvių kalbos kultūros kursą, kuriame jis labai praktiškai ir sumaniai mokė lietuvių kalbos pagrindinius klausimus: rašybą, skyrybą, gramatiką, sintaksę ir žodžių vartojimą. Daug jo studentų šiuo metu dirba Lietuvoje, Amerikos Balse, lituanistinėse mokyklose, rašo spaudoje, mokytojauja, vadovauja stovykloms ir pan.

1976 m. čia rašantysis surinko ir padaugino visus Kalbos skyrelius, pridėdamas jiems turinį ir rodyklę. Susidarė visiškai padorus Kalbos patarimų tomelis, kuriam vėliau dar porą kartų buvo pridėti vadinamieji "priedai" — ligi 1979 metų. Šie padauginti "Kalbos patarimai" buvo labai naudingi Lituanistikos seminarų studentams.

1985 metais buvo išleista labai praktiška, naudinga ir reikalinga kun. Vaišnio knyga "Praktinė lietuvių kalbos vartoseną". Joje jis

surinko ir pritaikė visas pagrindines taisykles apie lietuvių kalbos rašybą, skyrybą ir vartoseną, pridėdamas ir svarbiausių klaidų žodynėlį. Ši knyga ir dabar turėtų būti ant kiekvieno redaktoriaus, laikraštininko, mokytojo ir apskritai kalbos aistringio bei mylėtojo stalo.

Kun. Juozas Vaišnys taip pat ilgus metus dėstė lietuvių kalbos kultūrą ir panašius kursus Čikagos aukštesniojoje lituanistikos mokykloje (ČALM) bei Pedagoginiame lituanistikos institute. Keliolika kartų panašius kursus jis dėstė įvairiose skautų bei mokytojų stovyklose, kursuose, savaitėse.

1991 metais VII Mokslo ir Kūrybos simpoziume Vilniuje jis skaitė labai įdomią paskaitą apie lietuvių kalbos kultūrą išeivijoje.

Šiuo metu jau keli išeivijos lietuvių laikraščiai bei žurnalai turi kalbos skyrelius. Tai vis daugiausia kun. Vaišnio nuopelnas: "Drauge" kas penktadienį, red. kun. J. Vaišnys; "Pasaulio lietuvių", red. A. Klimas; "Ateityje", red. D. Bindokienė; ir, žinoma, "Laiškuose lietuviams", kur jau daugelį metų vis kelia lietuvių kalbos kultūrą kun. J. Vaišnys.

Jo 50 metų kunigystės proga ir mes linkime jam, tiek daug nuveikusiam lietuvių kalbos kultūros baruose, ilgų ir sėkmingų metų, o mūsų "liaudžiai" — daugiau dėmesio kreipti į kalbos taisyklus...

Daug Kun. Vaišnio studentų šiuo metu dirba Lietuvoje, Amerikos Balse, lituanistinėse mokyklose, rašo spaudoje, mokytojauja, vadovauja stovykloms ir pan.

KUNIGAS J. VAIŠNYS — SKAUTAS

Vytenis Statkus

Lietuviškajame skautybės judėjime turime Lįvairiausių profesijų narių, jų tarpe ir dvasininkų. Yra suaugusių, kurie į skautišką veiklą įsilieja, anksčiau nebuvę skautais. Jie savo pasiimtas pareigas atlieka gerai, gaudami atliktos pareigos pasitenkinimą. Dirbti skautų organizacijoje dvasininkai paprastai skiriami vyresnybės. Daugeliu atvejų jų skautybės pažinimas, juo labiau praktinis išgyvenimas, būna pripuolamas ir fragmentinis, o tai yra nuostolis tiek pačiam skautų kapelionui, tiek ir skautams.

✻ 1926

To negalima sakyti, kalbant apie solenizantą, jėzuitą kun. Juozą Vaišnį, SJ. Jis gimė lietuviu ir buvo pakrikštytas kataliku, jo neatsiklausiant. Vienas ankstyvųjų jo gyvenime paties apsisprendimu žengtų žingsnių buvo įstojimas į skautų organizaciją. Tai buvo 1926 metais, jam mokantis Rygiškių Jono gimnazijoje Marijampolėje. Pažymėtina, kad kartu su juo stojo, dar pradžios mokykloje susidraugautas, Stepas Kairys, nuveikęs didelių darbų skautų organizacijai.

✻ 1928

1928 metų vasarą Lietuvos Skautų Sąjunga savo gyvavimo dešimtmetį paminėjo pirmąją Tautine stovykla Aukštosios Panevėžės šile. Jai baigiantis, visai stovyklai uždarymo iškilmėse buvo paskelbta, kad Juozas Vaišnys už stovykloje parodytą skautiškumą gauna specialų pagyrimą.

Vyresnysis skautininkas filisteris
kun. Juozas Vaišnys, SJ

✻ 1934

1934 m. Marijampolėje baigęs Rygiškių Jono gimnaziją, įstojo į jėzuitų ordiną ir buvo išsiųstas studijuoti į Innsbrucką Austrijoje. Šiuo laikotarpiu jo aktyvus skautavimas laikinai sustojo. 1938 m. Austriją prijungus prie Vokietijos, studijų tęsti persikėlė į Italiją. Teologijos fakultetą baigė Gregorianum universitete Romoje ir 1943 m. išventintas kunigu.

✱ 1943

Po poros metų persikėlė į šiaurinę Italiją, kur netrukus išitraukė į darbą su atsikūrusiais italų skautais, pradžioje Torine, vėliau Genovaje. 1948 m. prie Como ežero baigė aukštuosius skautų vadovų kursus ir buvo paskirtas vadovauti visos Ligurijos skautų vadovų lavinimui.

✱ 1949

Neilgai teko tą darbą dirbti, nes Amerikoje išikūrė lietuviai jėzuitai, ir kun. Vaišnys 1949 m. balandžio 23 d. atvyko į Čikagą. Kaip tik tą vakarą jėzuitų namuose vyko skautų sueiga, kurioje ir jis dalyvavo. Nė lengviau buvo atsiskirti su skautais Italijoje, kur jis buvo labai nuoširdžiai priimtas, aktyviai skautavo, su skautais artimai ir nuoširdžiai bendravo, jiems visokiais būdais stengėsi padėti, ypač dvasiniame gyvenime. Prieš pat jam išplaukiant į Ameriką, į laivą Genovos uoste jo atsisveikinti atėjo būrys skautų. Tai buvo labai gražus, išpūdingas ir graudus įvykis, neišdildomai likęs kun. Vaišnio atmintyje.

Tik atvykęs į JAV, kun. Vaišnys buvo paskirtas JAV rajono dvasios vadu. Paskui jam tekdavo Brolijos, Seserijos ir visos Sąjungos dvasios vadovo pareigos, vadovavi-

mas įvairioms stovykloms ir vadovų kursams. Čikagoje daug metų buvo visų keturių tuntų: Aušros Vartų, Lituanicos, Kernavės ir Nerijos dvasios vadovas.

✱ 1956-1972

Jo darbas ir skautiškas patyrimas Lietuvių Skautų Sąjungos vadovybės buvo įvertintas ir atitinkamai pažymėtas. 1956 m. buvo pakeltas į vyresniojo skautininko laipsnį. Įvairomis progomis apdovanotas Lelijos, Padėkos, o 1972 m. ir aukščiausiu LSS garbės žymeniu: Geležinio Vilko ordinu.

✱ 1989

1989 m. liepos mėn. įstojo į Akademinių Skautų Sąjūdį ir vienus metus pirmininkavo Filisterių s-gos Čikagos skyriui.

Šią trumpą kun., vyr. sktn., fil. Juozo Vaišnio skautiškos veiklos apžvalgą dera baigti prasminga išvada. Bet kuri veikla turi savo tikslą, savo prasmę. Skautybės sąjūdžio kūrėjas Baden-Powell prieš savo gyvenimo pabaigą sąjūdžio nariams paliko paakinimą: "Stenkitės, kad pasaulį apleisdami jį paliktumėte geresnį, negu jį radote savo gyvenimo pradžioje". Ačiū Dievui, Juozas Vaišnys pasaulio dar nepalieka, bet jo darbai pasaulį tikrai pagerino.

Su italų skautais
iškyloje.

KELI PRISIMINIMAI

(Kun. Juozas Vaišnys — skautas)

SESĖ NIJOLĖ

Neretai amerikietiškoje spaudoje tenka perskaityti tokie posakiai: "Scout's honor", "Oh he is such a boy scout..." Jie anaip-tol nėra teigiami, dažniausiai įdėti į kokio nors niekadėjo lūpas, akivaizdžiai pabrėžian-tys, kad tokie dalykai, kaip asmens garbė, kaip tarnyba artimui, yra kažkokios atgy-venos, šiems laikams nebetinkantys anachro-nizmai.

Negalima būtų teigti, kad panašių po-sakių nesigirdėtų ir lietuvių tarpe. Žinoma, skautybės idėja tikintį asmenį jie skaudina ir, žinoma, verčia pažvelgti į save, į savo brolius-seses skautus.

Tačiau kaip visur ir visada yra žmonių, ištikimų savo idealams. Lietuvių Skautų Są-jungoje, kuriai turiu garbės priklausyti nuo vaikystės, sutikau daugelį idėjos ir pareigos asmenų, kuriems skautybė — gyvenimo bū-das.

Vienas iš jų — v.s. kun. Juozas Vaišnys, SJ. Jam šiandien nuoširdžiai spaudžiu kairę, sveikindama su auksiniu kunigystės jubi-lijum ir, manau nesuklysiu, su daugiau kaip 60-mečiu lietuvių skautų eilėse!

Pirmą kartą kun. Vaišnį sutikau 1950 m. Čikagoje, užmarštin panirusiuose Trem-tinių Namuose, netoli "Draugo" patalpų, tolimoj 23-čioj gatvėj. Būrys jaunimo buvom suėję į kažkokį posėdį skautiškais reikalais. Kun. Vaišnys nešiojo šiaudinę skrybėlę, ir aš buvau tikra, kad jis čia gimis lietuvis, seno-sios emigrantų kartos atžala. Mat ką reiškia vaikystėje susidaryti įvaizdžiai: šiaudinė skrybėlė — amerikonas — truputį keistas — ne toks, kaip visi. Bet su ta šiaudine skrybėle a priori charakteristika ir baigėsi. Kun.

Vaišnys buvo vienas iš mūsų — brolis skau-tas, tuntų kapelionas, skautiškų stovyklų, švenčių, suvažiavimų dalyvis, įdomus, sklan-dus, turiningas pamokslininkas.

Riša kaklaraiščių įžodį davusiai paukštytei.

Trys jėzuitai dvasios vadovai skautų stovykloje: Stasys Kulbis, Jonas Raibužis ir Juozas Vaišnys.

Bet ne iš žodžių, o darbų pažįsti žmogų. Nežiūrint šio naudoto-pernaudoto posakio, sktn. Vaišnys man buvo ir pasiliks žmogus, kuriam padėti artimui niekad nebuvo trafaretinis šūkis, atsietas nuo gyvenimo.

Kada 1956 m. išgyvenau savo motinos mirtiną ligą, kun. Vaišnys buvo tas, kuris ligonę ne tik lankė ir guodė, bet mane vežiojo į ligonines, ramino ir patarė. Kada stovi vienas brangaus žmogaus mirties aki-vaizdoje, raminantis žodis ir ištiesta ranka reiškia daugiau, negu galima papasakoti.

Be to, malonūs ankstyvųjų skautavimo metų Čikagoje prisiminimai taip pat neapsieina be sktn. kun. Vaišnio. Tai vyr. skautų sueigos senoviškuose Tėvų Jėzuitų namuose Paulinos gatvėje: tai mūsų pašnekesiai, klausimai ir diskusijos, kurių moderatorius būdavo kun. J. Vaišnys; tai šv. Mišios jaukiame tų namų salone (Jaunimo centras ir koplyčia — dar tik ateities planai), kurių metu mes, skautės, jau aktyviai dalyvaudavome aukoje, garsiai skaitydamos maldas (Vatikanas II irgi dar buvo tolimoj ateity).

Na, dar ir įvairios stovyklos, iškylos, kur kun. Vaišnys, uniformotas, su didele fetra vietoje anos vasarinės skrybėlės, naudodavosi proga parodyti savo kulinarius sugebėjimus cepelinų ir balandėlių gamyboje!

Prisimenu, kaip skanūs buvo tie balandėliai, pietaujant prie kastinio stalo vienoje stovykloje iš tų “paskendusių vasarų”! Skanūs buvo gal ir dėl to, kad prie jų vyniojimo į kopūstlapius kun. Vaišniui talkinau visą ankstų rytą, visą ilgą priešpietį, kol balandėlių skaičius pasiekė 200!

Kai skautas padaro kasdieninį gerąjį darbėlį, atšia savo kaklaryšio mazgą. Kun. skautininko Vaišnio gerieji darbeliai ir darbai artimui per gausūs, kad būtų galima spėti kaklaryščio mazgą atišinėti. Belieka tik palinkėti — geros sveikatos geriems darbams ir toliau daryti!

ŠEŠI PAGARBŪS ĮSPŪDŽIAI

Antanas Saulaitis, SJ

Kadangi apie mirusius tegalima tylėti arba tik teigiamai atsiliepti, tai krikščioniška pareiga — visuomenėje iškelti gyvųjų asmens dorybių spalvingąją pusę, kuria galima pasidžiaugti ar net pasigardžiuoti.

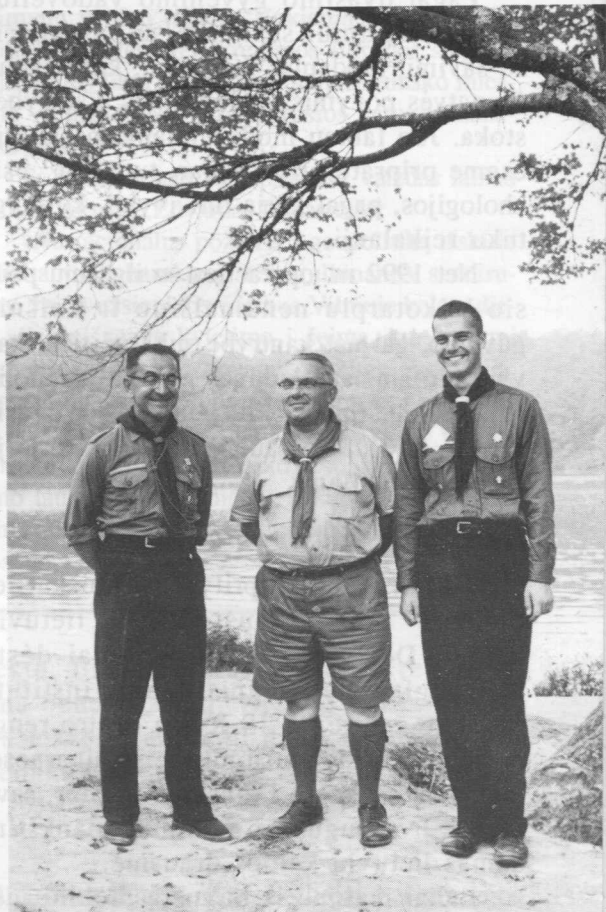
I. Skautiška darna

Praeities miglose nyksta pirmosios rytinio JAV pakraščio skautų ir skaučių "Rambyno" stovyklos vaizdai. 1954 m. Menkių rago Pėslių įlankos stovyklautojus ištiko uraganas, nuvertęs palapines, medžius. Kapelionu buvo t. Vaišnys, pirmasis rašančiojo sutiktas lietuvių jėzuitas. Žinoma, penkiolikmečiui 41-erių metų kunigas atrodė jau tada gerokai pagyvenęs, ir jaunimas stebėjosi, iš kur senyvas kunigėlis turi tiek jėgų ir kantrybės su jais užsiimti. Pas t. Vaišnį mokytis signalizuotės (Morzės abėcėlės) ir laikyti šios srities patyrimo laipsnių egzaminus buvo tikra mankšta.

Įdomu, jog niekam į galvą neatėjo, kad kunigui netiktų užsiimti, šalia pamaldų ar religinės programos, "pasaulietiškais" dalykais — skautus bei skaites mokytį skautamokslio žinių, kurios šiaip pasaulyje atrodytų toli nuo tikėjimo ar religijos. O skautuose kaip tik religija, religinė programa neatskiriama nuo visumos, nuo gyvenimo. Mūsų kapeliono instruktavimas buvo akivaizdus liudijimas apie skautišką pasaulėžiūrą, apie gyvenimo ir tikėjimo vientisą derinį.

II. Įprastinis "bet"

Jeigu kompiuteriu ištirtum t. Vaišnio žodyną, pastebėtum, kad gal pusė jo teiginių prasideda žodžiais "dabar" ir "bet". Užuot vartojus kitų įprastus "gali būti", "suprantu", "aišku", "tikrai", "sutinku", "žinoma" ir pan., t. Vaišnys pasirenkė žodžius, kurie nukreipia į kitą požiūrį, žvilgsnį, kokios nors nuomonės

Su Antanais Saulaičiais
(tėvu ir sūnum).

ar naujienos kitokį atspalvį, reikšmę: visada yra ir kitų galimybių, požiūrių bei išvadų.

Todėl ir diskusijos vystosi temomis bei klausimais, apie kuriuos t. Vaišnys nusi-
mano, girdėjo, skaitė, gerai pažįsta. Plataus
akiračio domesius parodo ir įprotis temas
užvesti. Per 16 metų (kiek tokie duomenys
suvedami) prie Čikagos lietuvių jėzuitų sta-
lo beveik tris ketvirtadalius atvejų naują
temą pradeda t. Vaišnys, nenuilstamai do-
mėdamasis visokiausiais klausimais. Gerai
išlavinta atmintis padeda atsižvelgti į kitus
duomenis, į naujesnes žinias, taip kad kal-
bos niekad netrūksta.

III. Jaunatviška kantrybė

Pagal dvasinio gyvenimo vadovėlius
žmogus ilgainiui susitaiko su pasauliu ir
su savimi, tapdamas ramesniu, kantresniu.
Jaunatvės požymis — judrumas, kantrybės
stoka. Juo labiau moderniajame pasaulyje
esame pripratę prie “dabar, tuoj pat” psi-
chologijos, pagal kurią turi įvykti, ko myg-
tuku reikalauji.

Net 1992 m. operacijos su ilgesniu poil-
sio laikotarpiu nenumalšino t. Vaišnio
guvumo, gal net kantrybę sukarpė tiek, kad
vyresnio amžiaus kunigas gyvena jaunuolio
skubotumu, liudijančiu jaunatvišką dvasią
ir viltį, kad dar pasaulis prisitaikys prie jo
lūkesčių ar planų.

III. Atmintinos pamokos

Turbūt niekas neprilygsta “Laiškų lie-
tuviams” redaktoriaus uolumui lietuvių
kalbai. Dešimtmečius sąžiningai dėstė
Pedagoginiame lituanistiniame institute
Jaunimo centre, PLJS Ryšių centro reng-
tuose vasaros lituanistiniuose seminaruose,
mokytojų savaitėse Dainavoje ir kitur, savo
jaunus ir suaugusius mokinius mankštin-
damas lietuvių kalbos drausme.

Labai malonu iš buvusių mokinių iš-
girsti gražių prisiminimų apie dėstytoją,
reikalaujantį daugiau, negu mokinyms suge-
bėtų įvykdyti, ir paties dėstytojo džiaugsmą

mokiniais, kurie pasisavino lietuvių kalbos
žinias ir šiai kalbai meilę. Dešimtys tėvų
bei motinų kantriai moka tokių studijų mo-
kestį, kai jų vaikai savo auklėtojų kalbą
negailestingai “tinkamu ir netinkamu metu”
taiso.

IV. Kalbinis uolumas

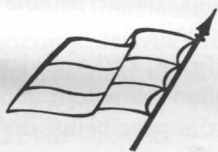
Prie solisto — nedainuoja, prie dantų
gydytojo — nerodai dantų, prie kalbininko
— nedrąsu kalbėti. Lietuviams kalbinin-
kams pasirinkus prancūzišką kalbos supra-
timą, perduotą Lietuvon per rusų kalbinin-
kus, anglosaksų kultūroje augęs ne visada
mielai priima tokį skirtingą požiūrį į kalbą
ir jos reikšmę. (Tai yra, prancūziškos kryp-
ties kalbininkai nustato, kaip galima kalbėti;
angliško supratimo kalbininkai labiau ap-
rašo gyvą ir lanksčią kalbą.)

Neabejotina, kad pritaikyti taisykles ar
nuostatus yra būdas su žmonėmis bendrauti
(kaip įsivaizduoju — dainininkai vis vertina
kitų balsus, dantų gydytojai iš karto mato
kitų dantis, kunigai skaičiuoja žmonių nuo-
dėmes, o lietuviai kalbininkai — sėdi teisėjų
krasėje, užkraudami naštas, kurių “nei mes,
nei mūsų tėvai negalėjo pakelti”). Tenka
stebėtis t. Vaišnio atlaidumu, kai nevykęs
kirtis prasmunka neišnagrinėtas.

V. Ištikimybė “Laiškams”

Visą gyvavimo laikotarpį “Laiškai lie-
tuvams” — plačiausiai skaitomas lietuvių
žurnalas už Lietuvos ribų (ir dabar jau 350
egz. pasiekia Lietuvą). Per keliasdešimt
redagavimo metų leidinys galėtų sustabarėti
to paties redaktoriaus priežiūroje, bet “Laiš-
kai” mielai skaitytojų skaitomi, kol ir kiek
akys leidžia. Religinio bei tautinio žurnalo
straipsniai ir skyriai tiek įvairūs, kad plačio-
ji visuomenė visada randa ką įdomaus —
nuo “Šypsulių” ligi gaudžių straipsnių.

Žinoma, mėnraštis iš redaktoriaus ne-
reikalauja tiek daug, kiek savaitraštis ar
dienraštis. Tačiau t. Vaišnys ant savo stalo
deda straipsnius kelis mėnesius priekin, kad

TĖVYNĖJE

Paruošė MARIJA A. JURKUTĖ

"THE BALTIC INDEPENDENT" apie lietuvius

Taline leidžiamas savaitraštis "The Baltic Independent" rašo apie Baltijos kraštų politinį ir ekonominį gyvenimą. Šiame pasaulio krašte tai bene vienintelis spaudos leidinys, kuris tiksliai ir greitai nušviečia tai, kas svarbu verslininkams, politikams, diplomatams. Savaitraščio žurnalistas anglas Edvardas Lucas mano, kad anglų kalba Baltijos kraštuose kada nors išstums rusų kalbą. Edvardas Lucas turėjo progą stebėti visų trijų Baltijos tautų charakterius. Apie lietuvius jis parašė bene daugiausia.

"Lietuviai — ypatingiausia iš trijų Baltijos tautų. Daugelį lietuvių smarkiai paveikė tautos branginami prisiminimai apie Didžiąją Kunigaikštystę, kuri driekėsi nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Kartais rezultatai būna patrauklūs: tautinis pasitikėjimas savimi suteikia lietuviams įkarščio atgauti teisėtą vietą tarp "tikrųjų" Europos valstybių. Lietuviai mažiau kenčia nuo žlugdančio ne-

lygiavertiškumo jausmo, kuris slegia visus Baltijos valstybių žmones. "Labai gaila, bet aš netikiu, kad čia gali viskas susitvarkyti. Aš paprasčiausiai noriu susirasti turtingą užsienietį, ištėkėti už jo ir išvažiuoti", — kalbėjo žurnalistui jauna pažįstama estė. Tokių nuotaikų esama ir Lietuvoje, tačiau jos daug retesnės.

Kyla pagunda nupiešti žurnalo "New Yorker" stiliaus žemėlapi, kuris vaizduotų, kaip pasaulis atrodo iš Lietuvos. Centre, aišku, būtų Kaunas, lietuvių tautinės savivarbos ir prietarų židiny. Tolimiausiame horizonte — vos įžiūrimas Čikagos priemiestis Marquette Parkas, didžiausias lietuvių užsienio bendruomenės centras ir svarbiausias užsienio taškas daugeliui Lietuvos lietuvių.

Toliau pagal svarbumą rikiuotąsi kiti lietuvių emigracijos centrai — Australija ir Brazilija. Tačiau beveik visos Europos ir daugumos Lietuvos kaimynų nebūtų matyti. Vokietija ir galbūt Britanija būtų vienintelės regimos Europos šalys, o iš Lenkijos liktų tik mažai žinomas Punsko miestelis — nedidelis ir užsispyrusios lietuvių mažumos centras".

Pažymėjęs, kad estų pasaulio vaizdas labiau atitinka tikrovę, Edvardas Lucas rašo:

"Ne racionalus požiūris į geopolitiką išskiria estų tautinį charakterį, bet stulbinantis santūrumas. Jeigu užsienietis užsisib Vilniuje keletą dienų, jis neišvengs kvietimo į šeimą, kur jį gerai pamaitins, pasiūlys dovanų, surengs ekskursiją, supažindins su kokiu nors įžymiu poetu ir apskritai leis pasijusti kaip namuos. Latvijoje tas pat gali nutikti po ilgesnio laiko. Estijoje tokio kvietimo laukiantis užsienietis rizikuoja greičiau numirti nuo senatvės, negu būti pakviestas". (Lietuvos aidas)

žurnalas tvarkingai ir laiku skaitytojus pasiektų. Beveik metus iš anksto renkamos temos metiniam straipsnių konkursui, ieškoma bendradarbių, viršelio dailininkų.

Kai atrodė, jog išeivijos autorių skaičius mažėja, atsirado nauji bendradarbiai Lietuvoje, ir "Laiškai" įgavo naują mostą, redaktoriui labai prie širdies.

VI. Du neužsitarnauti nuopelnai

T. Vaišnys visuomet didžiuojasi savo marijampolietišku, o jo gerbėjai bei gerbėjos sveikina su gražia amžiaus sukaktimi. Kadangi šios dvi savybės atsirado be sukaktuvininko pastangų, netenka jų plačiau apibūdinti.

Organizacija "Plunksnos draugai" jau turi savo atstovą Lietuvoje

Jau beveik trisdešimt metų tarptautinė "Plunksnos draugų" organizacija vienija 158 pasaulio šalių žmones, kurie susipažino rašydami vieni kitiems laiškus. Ypatingai šia organizacija domisi jauni žmonės — įvairių pomėgių, profesijų, tikėjimų.

"Plunksnos draugų" organizacija įsikūrė 1967 metais Dubline. Jos prezidentas Neilas O'Donnellas 1984 metais lankėsi Lietuvoje.

Po kelerių metų informacija apie šios organizacijos veiklą pakliuvo į lietuvišką spaudą; nuo tada jos nariais tapo ir lietuviai.

Vienas jų Romualdas Sakalauskas šiuo metu yra "Plunksnos draugų" atstovas Baltijos šalyse.

Romualdas Sakalauskas sako, kad šios organizacijos dėka jis išmoko be klaidų ir žodynų rašyti anglų, vokiečių ir ispanų kalbomis. Taip pat susirado daug draugų įvairiose pasaulio šalyse, o su kai kuriais jau buvo susitikęs.

Organizacijos "Plunksnos draugai" tikslas — ne tik padėti susirasti draugų, bet lavinti kalbą, profesines žinias, pažinti pasaulio kultūrų įvairovę. Jos nariais gali tapti visi pageidaujantys, o poną Romualdą Sakalauską galima rasti telefonu 46-13-85. (Lietuvos rytas)

Pagalba Lietuvos diabetikams

Kaune duris atvėrė specializuoto diabeto klinika — pirmoji tokio tipo įstaiga Lietuvoje. Klinika peržiūrės diabetu sergančius ligonius, o tokių šiuo metu Lietuvoje yra apie 35.000. Didelę patirtį jau turi sukaupusios Kauno Akademinės

klinikos, todėl naujoji gydymo įstaiga glaudžiai bendradarbiaus su jų specialistais. Kuriant diabeto kliniką, didelę paramą suteikė Danijos Diabeto asociacija, Danijos Lions klubas bei Novo-Nordisk firma, kuri yra viena stambiausių pasaulyje insulino gamintojų. Novo-Nordisk firma jau yra nemažai pagelbėjusi diabetu sergantiems Lietuvos žmonėms vaistais, specialia medicinine aparatūra, metodologine parama Lietuvos gydytojams. (Lietuvos aidas)

Pirmą kartą Lietuvoje išleistas vakarietiškas įmonių katalogas

Pirmą kartą Lietuvoje išleistas "Lietuvos įmonių katalogas '93", savo išvaizda ir turiniu niekuo nesiskiriantis nuo panašaus turinio informacinių knygų, leidžiamų Europos šalyse. Jį parengė Ekonomikos ministerijos skaičiavimo centras ir reklamos agentūra "Media Mix", o išspausdino viena didžiausių šiaurės šalyse Suomijos leidykla "Turun Sanomat OY". Pasak leidėjų, katalogas taps parankine Lietuvos verslininkų knyga.

Beveik 1000 puslapių nepriekaištingos poligrafinės kokybės leidinyje galima rasti informacijos apie 60 tūkstančių Lietuvos įmonių. Katalogas susideda iš dviejų pagrindinių dalių. "Baltuosiuose puslapiuose" visos įmonės išvardytos abėcėlės tvarka, o "geltonuosiuose puslapiuose" — pagal veiklos pobūdį. Iškirtos 255 veiklos rūšys. Populiariausios iš jų rūbų siuvimas, trikotažinių gaminių mezgimas, prekyba transporto priemonėmis ir valgyklų bei restoranų paslaugos.

Bendras leidinio tiražas — 50 tūkstančių egzempliorių. Kadangi daug informacijos jame

**Pašnekesys su vyr.
skautėmis.**

pateikta ir anglų, vokiečių bei rusų kalbomis, maždaug 10 tūkstančių katalogo egzempliorių ketinama parduoti užsienyje. Daugiausia norinčių jį įsigyti gyvena Vokietijoje ir JAV. Katalogui dar neišėjus, jo leidėjai jau gavo užsakymą parduoti 6.500 katalogo egzempliorių. Tai leidžia tikėtis, kad visas tiražas bus išpirktas.

Už paskelbtą informaciją Lietuvos įmonės nieko nemokėjo. Tačiau atsirado 1.050 Lietuvos, Estijos ir Suomijos firmų, panorusių jame reklamuotis. Reklamos puslapis kainavo 375 JAV dolerius. Pats katalogas kainuoja 12 JAV dolerių. Jį galima įsigyti ir paštu reklamos agentūroje "Media Mix".

"Lietuvos įmonių kataloge '93" galime rasti informacijos apie Lietuvos ministerijas, departamentus, miestų valdybas. Jame taip pat galima rasti keletą Lietuvos žemėlapių, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestų planus, Vilniaus gatvių sąrašą.

Sutartis dėl Lietuvos įmonių katalogų leidimo tarp Ekonomikos ministerijos skaičiavimo centro, reklamos agentūros "Media Mix" ir Suomijos leidyklos "Turun Sanomat OY" sudaryta 5 metams. Jau pradėtas rengti "Lietuvos įmonių katalogas '94". (Lietuvos rytas)

Pedagoginė mokykla? Jau nebe...

Klaipėdos pedagoginė mokykla pakeitė pavadinimą ir vadinasi Kalbų kolegija. Ar tai tik iškabos pakeitimas? Kolegijos direktorė Joana Lileikienė sakė, kad pakeistas ir profilis. Nuo šių mokslo metų į uostamiesčio kalbų kolegiją priimami moksleiviai, norintys įgyti pagrindinės mokyklos anglų ir vokiečių kalbų mokytojo specialybę. Be to, rengiami pradinį klasių mokytojai su sustiprinta užsienio kalba. Na, žinoma, ir šiemet buvo priimami norintys įgyti darželio auklėtojo — pradinį klasių mokytojo specialybę. Šios specialybės jau išleista 70 absolventų. Nuo šių mokslo metų, norintiems mokytis šios specialybės, studijuoti tereikės trejus metus. Mokytis į Kolegiją priimami be stojamųjų egzaminų. Mokslas nemokamas. Bet tie, kurie nori čia mokytis, iš literatūros ir užsienio kalbos privalo turėti gerus ir labai gerus pažymius.

Klaipėdos Kalbų kolegijoje ketina dirbti dėstytojų iš Anglijos, Amerikos, Vokietijos. (Lietuvos aidas)

Su savo pusseserėmis Floridoje.

Palanga: orouoste — Jungtinių Valstijų žvalgybos lėktuvas

Dvi paras Palangos orouoste praleido JAV žvalgybinis lėktuvas "Orion", atskridęs iš Vokietijos karo pajėgų bazės. Lėktuvo 21 nario įgula supažindino Lietuvos krašto apsaugos atstovus su moderniausia kompiuterine oro žvalgybos įranga. (Lietuvos rytas)

Egzaminai gimnazijoje

Beveik po penkių dešimtmečių pertraukos įvyko egzaminai į ką tik atkurtą ir kol kas vienintelę Marijampolėje J. Jablonskio gimnaziją. Stojamuosius egzaminus į šios mokyklos pirmąją klasę laikė apie 40 moksleivių. Didelė dalis jų — tos pačios J. Jablonskio vidurinės mokyklos auklėtiniai. Sėkmingai išlaikę lietuvių kalbos bei matematikos egzaminus, gimnazistai galėjo pasirinkti vieną iš tolesnio mokymosi profilių — humanitarinį ar gamtos mokslų. (Tiesa)

Naujos mobilaus ryšio stotys

Panevėžio dramos teatre įvyko "Comliet" mobilaus telefoninio ryšio stoties atidarymo iškilmės. Labai patogiais ir ne mažiau brangiais telefonais be laidų, siunčiančiais signalą radijo bangomis, Panevėžyje pirmieji naudosis aštuoni privačių įmonių savininkai, verslininkai.

Toks ryšys Lietuvoje veikia nuo 1992 metų vasario 15 dienos. Pradėta nuo trijų bazinių stočių Vilniuje, tais pačiais metais mobilaus ryšio stotys jau dirbo Kaune ir Klaipėdoje.

Šiuo metu "Comliet" Lietuvoje jau turi 500 abonentų. Kitais metais mobilaus ryšio stotys bus įrengtos visuose ne mažiau kaip 50 tūkstančių gyventojų turinčiuose miestuose.

Nusprendusieji įsigyti mobilų telefoną turi turėti nuo 2,2 iki 2,7 tūkstančio JAV dolerių. Mėnesinis abonentinis mokestis šiuo metu yra 40 dolerių, už pokalbius reikia mokėti papildomai. (Lietuvos aidas)

Parapijos namai: būtina valstybės ir Bažnyčios sąveikla

Tokią išvadą padarė Seimo Sveikatos, socialinių reikalų ir darbo komiteto nariai, apie parapijos namus diskutuodami su bažnyčios atstovais — Nemenčinės parapijos klebonu Ričardu Jakučiu ir Vilniaus Šv. Pilypo ir Šv. Jokūbo bažnyčios rektoriumi Jonu Grigaičiu.

Gražias tradicijas Lietuvoje turi parapijų na-

mai, jų labdaringoji, kultūrinė dvasinio atgimimo veikla. Dabar, įgyvendinant restitucijos aktą, bažnyčia atgauna jai priklausiusius pastatus, atkuriami ir parapijų namai. Nemenčinėje parapijos namai tapo nuolat veikiančiu ir dvasinį taurumą skleidžiančiu kultūros židiniu. Viduklės klebonas Viktoras Aukštakalnis įkūrė šeimyną ir augina vienuolika našlaičių. 20 vaikų priglaudė Krakių klebonas Romualdas Ramašauskas. Parapijos namai veikia Kaltanėnuose (Švenčionių raj.), Bukonyse (Jonavos raj.) ir kitur. Tačiau, pasak komiteto narių, šiuo klausimu Bažnyčios ir valstybės atstovai nepakankamai bendradarbiauja. Seimo narių nuomone, reikėtų pasidomėti, kokios pagalbos reikia, kad parapijų namai galėtų gyvuoti ir plėsti savo veiklą. Galbūt reikalingos kai kurios įstatymų pataisos, nauji dokumentai?

Klebonas Ričardas Jakutis pabrėžė, jog valstybė, padėdama Bažnyčiai ekonomiškai, labai daug laimėtų dvasiniuose dalykuose. Komiteto narys Leonas Milčius sakė, kad parapijoms reikėtų grąžinti joms priklausiusią žemę, Vytenis Andriukaitis siūlė įstatymiškai įteisinti piliečių bažnytinį mokestį. Pasiūlyta valstybės ir Bažnyčios santykius išsamiau paanilizuoti išplėstiname Seimo posėdyje. (Lietuvos aidas)

Dovana

Vilniaus medalių galerijoje skulptorius Jonas Naruševičius padovanojo Karaliaus Mindaugo kolegijai jo sukurtą Mindaugo skulptūrą. Nuo šiol dovanotoji apie penkiasdešimties centimetrų aukščio figūra iš šamotinio molio bus naudojama šventinėse eisenose, karaliui pagerbti skirtuose simboliniuose ritualuose. (LA, ELTA, BNS)

Švietimo centras Marijampolėje

Prieš keletą dienų oficialiai atidarytas Marijampolės švietimo centras, kuris jau dirba nuo praėjusių metų pabaigos. Tai pirmoji tokio pobūdžio įstaiga Lietuvoje. Čia kels kvalifikaciją ne tik Marijampolės miesto ir rajono, bet ir visos Suvalkijos, o galbūt ir tolimesnių rajonų, miestų pedagogai.

Centrą įkurti padėjo Danijos pedagogai. Todėl į atidarymo iškilmes atvyko nemažai svečių iš šios šalies — Danijos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Lietuvoje Danas Nilsenas su žmo-

Su pusbrolio šeima Alytuje.

na, Danijos švietimo ministerijos atsakingas darbuotojas Ufė Pedersenas, nemaža grupė pedagogų, verslininkų.

Iškilmėse dalyvavo Lietuvos kultūros ir švietimo ministro pavaduotojas Vincentas Dienys, Mokytojų kvalifikacijos kėlimo instituto direkto-
riaus pavaduotojas Zigmas Ramanauskas. (Tiesa)

Tokijas: medallai lietuvių fotomenininkams

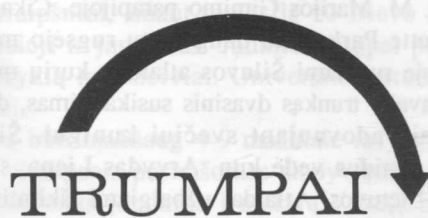
Fotografija — mobili meno rūšis. Gal todėl nieko nebestebina, kai lietuvių autorių kūriniai keliauja po tolimiausius planetos kampelius.

Lietuvą pasiekė dailiai išleistas 53-ojo tarptautinio fotosalono Tokijyje katalogas. Savo apimtimi ir poligrafine kultūra šis leidinys gali drąsiai lygintis su fotoalbumu. Iš šio katalogo sužinome, kad panevėžietis Saulius Saladūnas už "Aktą 5/1" ir alytiškis Zenonas Bulgakovas už "Elegiją" apdovanoti parodos medaliais. Įdomu pažymėti, jog už nuotrauką iš tos pačios "Elegijos" fotoserijos alytiškis bronzos medaliu apdovanotas ir 10-ajame tarptautiniame fotosalone Orleane (Prancūzija). (Tiesa)

Barūnų kryžiai arba Sūduvos Šiluva

Šitai vadinama istorinė vietovė viename gražiausių Dzūkijos kampelių — prie Dusios ežero. Į Šv. Petro ir Povilo atlaidus čia suplūdo tūkstančiai žmonių ne tik iš Lazdijų, bet ir aplinkinių Alytaus, Marijampolės rajonų, atvyko opozicijos lyderis V. Landsbergis su žmona Gražina, lazdijiečių atstovas Seime A. Beležentis, Seimo nariai N. Ambrazaitytė, B. Gajauskas, M. Treinys.

Kuo nusipelnė dėmesio šie Metelių parapijos atlaidai? Kryžių istorija atspindi mūsų tautos tragišką likimą ir jos prisikėlimo viltį. Istorija, prasidėjusi mūsų feodalinės valstybės agonijos laikais, tęsusi okupacijų metais ir atgimusi lygiai prieš metus, kai vyskupas Juozapas Žemaitis pašventino atstatomos Kryžių koplyčios kartinį akmenį. Pirmą kartą šioje vietoje pamaldos buvo atlaikytos po atviro dangumi 1702 m., kai Mykolo Vyšnioveckio kariai, išsirušę į kovą su švedais, čia per Sekmines pastatė tris kryžius ir pakabino šv. Dievo Motinos paveikslą. 1816 metais

■ Kun. Hermanas Šulcas, salezietis, misionieriaujas Ruandoje, Afrikoje, liepos mėn. lankydamsis Lietuvoje, atvežė keletą savo globotinių juodukų, 18-24 m. amžiaus jaunuolių. Aplankė Lietuvos šv. J. Bosko saleziečių instituto vyr. direktorių kun. K. Juknevičių, Palemono parapijos kleboną, liepos 14 d. aukėjo šv. Mišias prie Lazdynuose statomos Šv. Jono Bosko bažnyčios, atšventė 25 m. kunigystės jubiliejų. Po to dar po mėnesį išbuvo Vokietijoje ir Italijoje.

■ Marianapolio, Thompson, Ct, paruošiamojoje mokykloje rugpjūčio 8 d. buvo iškilmingai paminėta kun. Albino Gorklio ir kun. Albino Šeputos 50 m. kunigystės sukaktis. Kun. Jonas Petrauskas, jų kurso draugas, kunigu iššventintas tą pačią dieną, šią sukaktį atšventė rugpjūčio 22 d. Worcester, MA, kur šiuo metu jis vika-
rauja. Visi trys beveik visą savo gyvenimą praleido Marianapolyje, būdami tos mokyklos mokytojai, o pastarasis buvo ir direktorius.

■ Popiežius Jonas Paulius II rugpjūčio mėn. viduryje trečią kartą lankėsi JAV, šį kartą Denveryje, CO, kur dalyvavo Pasaulio jaunimo die-

baigta Kryžių Šv. Mergelės, Angelų karalienės, koplyčia vėliau keliskart perstatyta. Išlikusi sveika per du pasaulinius karus Barūnų Kryžių koplyčia buvo sugriauta Vilniaus ir Lazdijų ateistų nurodymu 1963 metais.

Maldininkai meldėsi po atviro dangumi, kaip išsirušę ginti Tėvynės Mykolo Višnioveckio kariai, pirmieji patyrę šios šventos vietos stebuklingą galią. (Lietuvos aidas)

nose, kuriose dalyvavo 186.000 jaunuolių iš daugiau kaip 70 tautų.

■ Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje, Čikagos Marquette Parke, jau daug metų rugsėjo mėn. pradžioje ruošiami Šiluvos atleidai, kurių metu būna savaitę trunkas dvasinis susikaupimas, dažniausiai vadovaujant svečiui kunigui. Šiais metais atlaidus vedė kun. Arvydas Liepa, svečias iš Lietuvos. Atlaidai užbaigiami iškilinga procesija.

■ Rugpjūčio 26 d. užbaigta vieno iš Vilniaus simbolių, Švč. M. Marijos, Aušros Vartų Gailestingumo Motinos, paveikslų restauravimas. Kun. A.K. Gutauskui pasiūlius, arkivysk. A.J. Bačkiui leidus, paveikslas buvo iš altoriaus išmontuotas. Per du mėnesius muziejaus restauracijos specialistai sugrąžino jam pirmykštę išvaizdą. Įsitikinta, kad paveikslas nutapytas pagal 17 a. pradžios Europos olandų-flamų tapybos tradicijas.

■ Prel. Vytautas Balčiūnas liepos 23 d. Putname, Matulaičio namų koplyčioje, atšventė 60 m. kunigystės jubiliejų. Lietuvoje buvo gimnazijų kapelionu ir Kauno kun. seminarijos dvasios tėvu. Jo auklėtinių tarpe tuo laiku buvo ir dabartinis Lietuvos kardinolas V. Sladkevičius. Išeivijoje 17 m. buvo dvasios tėvu Šv. Kazimiero kolegijoje Romoje. Tuo laiku kolegijoje gyveno ir ruošėsi kunigystei dabartinis Vilniaus metropolitas arkivysk. A. J. Bačkis. Nuo 1963 m. gyvena JAV, Putname, redaguoja "Krikščionis gyvenime" knygų seriją, bendradarbiauja lietuviškoje spaudoje.

■ Akcinė bendrovė "Statyba" Kaišiadoryse stato Lietuvos katalikų bažnyčios spaustuvę. Statybos kaina — apie 1.000.000 dol. Rugpjūčio mėn. turėjo būti pradėtos montuoti spausdinimo mašinos.

■ Toronto lietuvių Prisiikėlimo parapija įsipareigojo visus metus finansuoti 200 vargšų maitinimą Vilniaus arkivyskupijos "Betanijos" valgykloje.

■ Kun. Jonas C. Petrauskas, MIC, mokytojavęs Marianapolio Paruošiamojoje mokykloje ir buvęs jos direktorius dabartinis Šv. Kazimiero parapijos Worcester, Mass, klebono pavaduotojas, rugpjūčio mėn. atšventė 50 m. kunigystės jubiliejų.

■ Naujasis Katalikų Bažnyčios katekizmas iš prancūzų kalbos jau yra verčiamas į lietuvių k. Verčia Birutė Demkutė ir Palmira Čebelienė, redakcinius darbus koordinuoja prof. Faustas Jočys. Šis katekizmas jau yra pasirodęs Prancūzijoje, Italijoje, Ispanijoje ir Vokietijoje.

■ Kun. dr. Viktoras Butkus, buvęs Kauno kunigų seminarijos rektorius apie 20 m. sunkiaisiais bolševikų valdymo metais, mirė š.m. liepos 14 d. Kaune.

■ Marijampolėje liepos mėn. viduryje įvyko Vilkaviškio vyskupijos eucharistinis kongresas, tęsėsis kelias dienas. Jo dalyviai kartu meldėsi, skaitė Šv. Raštą, giedojo, klausė paskaitų, dalyvavo diskusijose. Šis kongresas, anot vysk. J. Žemaičio, turėjo padėti atsinaujinti dvasia, geriau pasirengti susitikimui su Šv. Tėvu, jaunimui grąžinti Kristų, o jaunimą Kristui.

■ Lito komitetas nutarė išleisti 10 litų monetą, skirtą įamžinti popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymą Lietuvoje. Vienoje pusėje popiežiaus atvaizdas, kitoje Vytis ir užrašas "Lietuva 10 litų". Pagaminta 10.000 tokių monetų. Jos paroduodamos Lietuvos banko nustatyta kaina.

■ Liepos mėn. JAV lankėsi Lietuvos evangelikų-liuteronų bažnyčios vyskupo padėjėjas kun. Jonas Kalvanas, jaun., su teol. stud. Kęstučiu Puloku. Jie dalyvavo St. Louis mieste įvykusiame seminare, kur susitiko su Amerikos evangelikų-liuteronų Bažnyčios dvasininkais ir susipažino su amerikietiškomis bažnytinėmis institucijomis. Jie taip pat aplankė lietuvių evangelikų-liuteronų Tėviškės ir Ziono parapijas Čikagoje.

■ Naujuoju t. marijonų Šv. Kazimiero provincijos provinciolu rugpjūčio 3 d. kapitulos metu Čikagoje buvo išrinktas kun. Donatas Petraitis. Jis gimęs Čikagoje, Aušros Vartų parapijoje. Kunigu iššventintas 1964 m. 1975 m. kun. D. Petraitis buvo išrinktas marijonų vienuolijos vicegenerolu ir nuo to laiko gyveno Romoje. Paskutiniuosius 9 metus jis buvo vyriausias marijonų vienuolijos vadas — generolas.

■ Čikagos Šv. Kryžiaus ligoninė trims Lietuvos ligoninėms per Mercy Lift pasiuntė 200.000 dol. vertės mediciniškos pagalbos — vaistų ir reikmenų.

Juoz. M.

Žurnalas "Laiškai lietuviams"

skelbia konkursą parašyti straipsniui, imant temas iš 10 Dievo įsakymų. Bus dvi dalyvių grupės: suaugusieji ir jaunimas. Jaunimo grupei priklausys tik vidurinių ar kitų tolygių mokyklų moksleiviai. Universitetų studentai jau bus skiriami suaugusiųjų grupei.

Suaugusiųjų straipsniai turėtų būti maždaug 4-9 mašinėlė rašytų puslapių, o jaunimo — bent 2-4 puslapių. Straipsnis pasirašomas slapyvardžiu, o tikroji autoriaus pavardė, adresas ir telefonas įdedama į atskirą vokelį, ant kurio užrašomas tik slapyvardis, ir vokelis atsiunčiamas kartu su straipsniu.

Suaugusiems skiriamos tokios premijos: I — 200, II — 150, III — 100, IV — 75, V — 50 dol. Jaunimui: I — 100, II — 80, III — 60, IV — 40, V — 20 dol.

Straipsniai turi pasiekti redakciją (2345 W. 56 th Street, Chicago, IL 60636, USA) ne vėliau kaip 1994 m. vasario 16 d.

Primename, kad reikia laikytis nurodytų taisyklių ir parašyti straipsnį tik nurodyta tema (ši kartą bet kokia tema iš 10 įsakymų). Iš praktikos žinome, kad kai kurie parašo straipsnį bet kokia tema, nieko bendra neturinčia su nurodyta, ir siunčia konkursui. Tokie straipsniai, jeigu bus tinkami "Laiškams lietuviams", galės būti spausdinami, bet į konkursą nebus priimami. Konkursui atsiųsti rašiniai tampa redakcijos nuosavybe.

Iki konkurso pabaigos jau ne tiek daug laiko teliko, todėl patartina jau dabar pasirinkti temą, parašyti straipsnį ir siųsti redakcijai. Po vasario 16 dienos gauti rašiniai nebus į konkursą priimami.

Dabar konkursams gauname daug straipsnių iš Lietuvos. Dėl to, žinoma, labai džiaugiamės, bet gaila, kad iš čia gyvenančių labai mažai kas terašo. Laukiame rašinių iš mokytojų, seselių, kunigų, taip pat ir iš jaunimo.

Nuoširdžiai dėkojame "Laiškų lietuviams" rėmėjams

25 dol. auکوjo S. Vebras.

20 dol. auکوjo E. Lukoshius.

Po 15 dol. auکوjo: Baltic Blossoms, A. Šenbergienė,
A. Kamantienė.

Po 10 dol. auکوjo: Alex Realty, I. Rimkūnas, J. Rutka, J. Leiberis,
E. Gižauskienė.

8 dol. auکوjo I. Smieliauskienė.

Po 5 dol. auکوjo: G. Moziūraitienė, S. Balutis, A. Malėla,
J. Graužinis.

2 dol. auکوjo A. Urbonavičius.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata — 15 dol., atskiras numeris — 1,50 dol.